

Observatori
Municipal de la Igualtat

LA VIOLÈNCIA DE GÈNERE A PALMA

Març 2011

Ajuntament de Palma

Índex

1. Presentació.....	4
2. Metodologia.....	5
Primera part: La magnitud del problema i la resposta social	7
3. Quantificació de la violència de gènere registrada	8
3.1. Una quantificació complexa	8
3.2. Violència de gènere registrada: delictes ingressats	8
3.3. Dones mortes per violència de gènere.....	10
4. La societat.....	11
Segona part: De la denúncia a la sentència	14
5. Les denúncies a l'estadística judicial.....	15
6. La retirada de denúncia	18
6.1. Denúncies que deriven en sentències	18
6.2. La retirada de denúncia.....	18
7. L'entramat judicial.....	21
7.1. Moviments d'afers penals relacionats amb violència de gènere	21
7.2. Moviments d'afers civils relacionats amb violència de gènere.....	22
7.3. Resolució i casos pendents	24
8. Ordres de protecció, mesures judicials i persones jutjades	26
8.1. Ordres de protecció	26
8.2. Mesures judicials de protecció.....	30
8.3. Persones jutjades	33
8.4. Evolució de les dades judicials	35
Tercera part: Atenció a les víctimes.....	38
9. Els serveis d'atenció	39
9.1. Àrea d'Educació, Igualtat, Drets Cívics i Esports	39
9.1.1. Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere	39
9.1.2. Mentories.....	45
9.1.3. Servei Municipal d'Atenció a Persones Maltractadores dins l'Àmbit de la Parella	47
9.1.4. Projecte pilot: reeducació de persones agressores amb mesura de presó alternativa (MPA) ...	49
9.1.5. Tallers grupals i d'elaboració personal.....	51
9.1.6. Pacte Palma contra la Violència de Gènere	51
9.2. Altres serveis municipals	53
9.2.1. Servei d'Acollida per a Dones i Famílies (SADIF)	53
9.2.2. Policia Local	53
9.3. Altres serveis no municipals.....	55
9.3.1. Institut Balear de la Dona (IBD)	55
9.3.2. Telèfon 016.....	56
9.3.2. Pis pont Nuevo Futuro.....	57
10. Principals dades i conclusions	59
Annex	62
Bibliografia	65

1. Presentació

El desembre de 1999, l'Assemblea General de les Nacions Unides va declarar dia 25 de novembre el Dia Internacional de l'Eliminació de la Violència contra la Dona,¹ amb la qual cosa es reconeixien i s'institucionalitzaven les reivindicacions des de grups militants en favor del dret de la dona. La data perseguia recordar l'assassinat de les tres germanes Mirabal, activistes de la República Dominicana, per ordre de Rafael Trujillo.

Amb motiu de la celebració d'aquest dia, des de 2008 l'Observatori Municipal de la Igualtat presenta cada any un informe amb les dades d'aquest àmbit corresponents al municipi de Palma. L'objectiu és posar a l'abast de professionals i de la població general dades actualitzades sobre violència de gènere que afecten les dones del nostre entorn, de manera que es pugui contribuir a millorar la intervenció des de les entitats així com augmentar el coneixement sobre aquest fenomen a nivell local.

En el marc de la Llei orgànica 1/2004, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere,² l'informe se centra en "la violència que, com a manifestació de la discriminació, la situació de desigualtat i les relacions de poder dels homes sobre les dones, s'exerceix sobre aquestes per part de qui siguin o hagin estat els seus cònjuges o els qui estiguin o hagin estat lligats a elles per relacions similars d'afectivitat, tot i sense convivència."³ Així doncs, aquest no és un espai d'anàlisi de la violència contra les dones realitzada fora de l'àmbit de la parella.

Aquesta nova entrega es presenta com una actualització de les principals fonts i els indicadors. No s'ha trobat adient reincidir amb la informació que es proporcionava a l'anterior informe *Violència de gènere a Palma. Novembre de 2009*, que no ha tingut una actualització (marc normatiu, macroenquesta sobre violència contra la dona, entre d'altres). Remetem a les persones que vulguin consultar aquesta informació de contextualització a l'informe citat, disponible al web de l'Observatori Municipal de la Igualtat.⁴

L'informe s'estructura en tres parts:

En una primera part es fa una aproximació a la magnitud del problema i a la resposta social, mitjançant dades sobre violència de gènere registrada, dones mortes a mans de les seves parelles o exparelles i sobre la importància que atorga la societat a aquest fenomen.

En una segona part, es presenten les principals dades jurídiques procedents del Consell General del Poder Judicial, que mostren la cara més tangible de la violència de gènere: la de les denúncies i la resposta judicial.

El darrer bloc agrupa informació sobre l'atenció que es dona a les dones víctimes des dels serveis d'atenció específic.

¹ Declarada mitjançant la resolució 54/134, de l'Assemblea General de les Nacions Unides dia 17 de desembre de 1999.

² Disponible, entre d'altres llocs, al següent enllaç de l'Observatori Municipal de la Igualtat:
www.observatoripalma.org/imgdb/archivo_doc7061.pdf.

³ Art. 1.1

⁴ http://www.observatoripalma.org/publicaciones/index.es.html?lIte=mujer&sqlw_tema=82.

2. Metodologia

Per tractar-se d'una actualització d'un informe anterior, la metodologia per a la realització del present document es fonamenta en revisió de fonts institucionals. Atès que, gràcies a la Llei orgànica 1/2004, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, totes les administracions fan esforços per a lluitar contra la violència de gènere (VG), la informació que es genera desborda la modesta finalitat d'aquest informe, que no és altra que crear un mapa que ajudi a situar-nos en la realitat de la violència de gènere al municipi de Palma. Per aquest motiu, es dóna prioritat a la informació referent al nostre territori municipal, tot i que, quan s'ha trobat adient, es contextualitzen les dades al conjunt de l'Estat espanyol i de les Illes Balears.

S'ha donat una especial importància a l'evolució de les dades pel que fa a anys anteriors, ja que proporciona una bona informació sobre els progressos o retrocessos que es poden donar en aquest fenomen i en la intervenció que es proporciona. Això no obstant, i per a donar la major homogeneïtat possible a les diferents dades obtingudes, es para l'atenció a l'any 2009, ja que la major part de fonts proporcionen dades completes per a aquest any. Als serveis i als projectes realitzats des de l'Àrea d'Educació, Igualtat, Drets Cívics i Esports de l'Ajuntament de Palma també s'ofereixen dades de 2010.

A continuació es mostra quines han estat les principals fonts utilitzades, amb les seves particularitats:

- **Consell General del Poder Judicial.** Un dels gruixos d'informació procedeix d'aquesta font. Els principals aspectes tractats són les denúncies, els moviments d'afers penals i civils, les persones jutjades, els delictes i les mesures judicials i les ordres de protecció.
 - La font original proporciona dades a tres nivells: estatal, de comunitat autònoma i de partit judicial. El Partit Judicial de Palma pren el nom del nostre municipi, tot i que també s'hi inclouen les dades corresponents a persones residents a d'altres 16 municipis: Algaida, Andratx, Banyalbufar, Bunyola, Calvià, Deià, Esporles, Estellencs, Fornalutx, Lluçmajor, Marratxí, Puigpunyent, Santa Eugènia, Santa Maria del Camí, Sóller, Valldemossa.
- **Dades d'atenció a víctimes de violència de gènere de les entitats** –municipals, autonòmiques o estatals– **que proporcionen atenció específica** a aquestes dones al municipi de Palma. S'han agrupat en tres apartats: dades de l'Àrea d'Educació, Igualtat, Drets Cívics i Esports, altres serveis municipals i altres serveis no municipals.
 - Dades de l'Àrea d'Educació, Igualtat, Drets Cívics i Esports. En aquest apartat les dades procedeixen tant de les bases de dades pròpies dels serveis com de les memòries anuals d'aquests. Tot i centrar-se en dades de 2009, se'n proporcionen també de parcials dels primers trimestres de 2010.
 - Altres serveis municipals. Dades obtingudes a partir de memòries i cartes de serveis.
 - Altres serveis no municipals. Inclou les actuacions realitzades per l'Institut Balear de la Dona; telèfon 016 i Pis Pont Nuevo Futuro.

- **Altres font d'informació**, com ara aspectes jurídics o informació sobre percepció social – procedent del CIS i de l'Eurobaròmetre–, entre d'altres.

Hi trobam a faltar informació actualitzada sobre el perfil de les víctimes, procedent principalment de la macroenquesta sobre violència contra la dona que altres anys (el darrer, 2006) havia publicat l'Institut de la Mujer.⁵

⁵ Segons se'ns ha informat des de la Delegació de Govern per a la Violència de Gènere, actualment es duen a terme els tràmits necessaris per a la seva posada en marxa, i es preveu que hi hagi resultats a finals de 2011.

Primera part: La magnitud del problema i la resposta social

3. Quantificació de la violència de gènere registrada

3.1. Una quantificació complexa

Sabem que la xifra de dones que denuncien les seves parelles per violència de gènere només suposa una aproximació a la quantificació de les dones que en pateixen. La font més fiable, sens dubte, és la Macroenquesta sobre violència contra la dona, atès que proporciona percentatges de dones que pateixen violència de gènere. Extrapolant aquestes dades a la població de Palma, es pot fer una aproximació a la xifra real de dones que pateixen violència de gènere al nostre municipi.

En el moment de realitzar aquest informe, l'Institut de la Mujer ha realitzat tres macroenquestes: una el 1999, una altra el 2002 i, una darrera, el 2006. A partir de les dades d'aquesta darrera, a un anterior informe de l'Observatori Municipal de la Igualtat s'estimà que al nostre municipi hi havia una xifra aproximada de 3.900 dones de 18 anys i més autoconsiderades víctimes de violència de gènere, una xifra que augmentava fins a les 13.100 quan s'atenia una definició tècnica.⁶

En qualsevol cas, i segons aquestes dades, les Illes Balears estarien per damunt de la mitjana d'Espanya en percentatge de dones maltractades: 0,6 punts en el cas de les dones autoclassificades com a maltractades (4,2% vs. 3,6%) i 1,2 en el cas de les que responen a una definició tècnica de maltractament (9,6% vs. 10,8%).⁷

Tanmateix, aquesta és una informació no actualitzada, que caldria contrastar amb els resultats de la quarta macroenquesta en la qual actualment treballa la Delegació de Govern Contra la Violència de Gènere.⁸

Atesa aquesta limitació, el Consell General del Poder Judicial es converteix en la font més utilitzada per a dimensionar el fenomen de la violència de gènere. Als apartats següents es proporcionen indicadors sobre delictes ingressats i actes de violència.

3.2. Violència de gènere registrada: delictes ingressats

Durant l'any 2009, al partit judicial de Palma ingressaren 2.999 delictes.⁹ La major part d'aquests (74%) foren lesions i maltractaments, seguits de delictes contra la llibertat (15%). Els trencaments de penes (2,1% dels delictes) i de les mesures (1,4%) són els següents en pes:

La xifra total suposa una disminució significativa del 5% respecte de l'any anterior, provocada per la disminució d'afers penals de lesions i maltractaments, però sobretot per delictes contra la llibertat. Cal destacar que, a diferència dels tres anys anteriors, no es registrà cap homicidi al nostre partit judicial.

⁶ L'informe *Violència de gènere. Dades del municipi de Palma*, publicat el novembre de 2008 per l'Observatori Municipal de la Igualtat proporciona dades estimades. L'informe es pot trobar al web http://www.observatoripalma.org/publicaciones/index.es.html?l1te=mujer&sqlw_tema=82.

⁷ Font: III Macroenquesta de Violència Contra la Mujer. Instituto de la Mujer. 2006. Percentatges referents a violència contra dones de 18 anys i més.

⁸ Segons notícia apareguda el 6-5-2010 al web <http://www.europapress.es/epsocial/igualdad-00328/noticia-igualdad-prepara-macroenquesta-violencia-genero-diagnosticar-situacion-actual-20100506170811.html>.

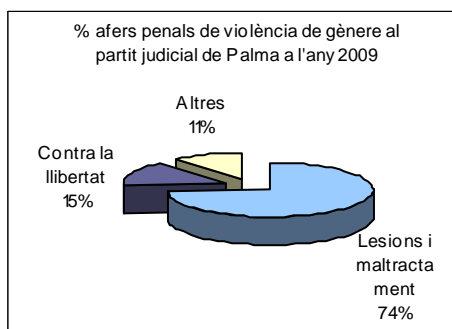
⁹ A diferència d'anys anteriors, l'estadística del Consell General del Poder Judicial no proporciona per a l'any 2009 dades sobre actes de violència englobats als articles 148, 153 i 173 del Codi penal.

Delictes d'assumptes penals per tipus de delictes ingressats de violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Total	142.927	4.575	2.999
Homicidis	92	1	0
Avortaments	0	0	0
Lesions al fetus	0	0	0
Lesions i maltractament	111.313	3.561	2.205
Contra la llibertat	12.260	531	460
Contra la llibertat i la indemnitat sexual	836	20	16
Contra la integritat moral	4.122	4	4
Contra drets i deures familiars	1.551	27	0
Trencaments de penes	2.427	110	63
Trencaments de mesures	3.795	89	41
Altres	6.471	232	210

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Evolució dels afers penals de violència de gènere al Partit Judicial de Palma per tipus. Anys 2006-2009					
	2006	2007	2008	2009	% var 09/08
Total	2.370	3.158	3.153	2.999	-5%
Homicidis	4	2	3	0	-100%
Avortament	0	0	0	0	-
Lesions al fetus	0	0	0	0	-
Lesions i maltractament	1.217	2.167	2.246	2.205	-2%
Contra la llibertat	827	595	734	460	-37%
Contra la llibertat i indemnitat sexual	24	8	15	16	7%
Contra la integritat moral	1	81	0	4	-
Contra drets i deures familiars	6	3	0	0	-
Altres	291	302	155	314	103%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

3.3. Dones mortes per violència de gènere

La part més dramàtica de la violència de gènere queda reflectida a les xifres sobre dones mortes. L'any 2009 va tancar amb una xifra relativament optimista: les 55 dones mortes per violència de gènere a tot l'Estat espanyol suposaren una reducció de 21 dones (el 28%) sobre 2008. Aquesta reducció no s'ha establert com a tendència, ja que a l'any 2010 s'ha superat la xifra de l'any anterior en 16 dones mortes a causa d'aquesta xacra.

Les Illes Balears també han viscut aquest augment relatiu de la violència, atès que, en el moment de tancar aquest informe, dues de les 62 dones mortes a mans de les seves parelles o exparelles han mort a l'illa de Mallorca.

Evolució de les víctimes mortals per violència de gènere			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
2003	71	4	..
2004	72	2	..
2005	57	4	2
2006	69	3	2
2007	71	1	1
2008	76	1	1
2009	55	1	0
2010	71	2	1

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Ministeri d'Igualtat (Espanya i Illes Balears) i Consell General del Poder Judicial (Partit Judicial de Palma)

4. La societat

L'opinió de la societat espanyola envers la violència de gènere mostra una doble vessant: quan es demana directament sobre la necessitat de combatre la VG, la societat espanyola mostra unanimitat; en canvi, quan es demana sobre els principals problemes del país, la VG queda relegada a un discret 19è lloc.

El baròmetre que realitza mensualment el CIS demana sobre els tres principals problemes que existeixen actualment a Espanya. El setembre de 2010, l'atur, amb un 78,3% de les respostes, i els problemes d'índole econòmica, amb un 48,2%, lideraven el rànquing. Molt per davall es troben els problemes relacionats amb la classe política, la immigració, el terrorisme i la inseguretat ciutadana. La violència de gènere és mencionada com un dels tres principals problemes de l'Estat espanyol per un 0,8% dels enquestats i les enquestades pel baròmetre. Això sí, homes i dones li atorguen un pes diferent: ells mencionen la VG com un dels tres principals problemes el 0,5% de les ocasions i, elles, l'1,2%. La preocupació baixa una mica més quan es demana si és un dels tres principals problemes que afecten els enquestats/les enquestades de forma personal; la resposta és del 0,3% de les persones (lloc 23 al rànquing).

Però, tot i la relativa importància que li atorga la societat espanyola en relació amb tota una bateria de problemes, dades de l'Eurobaròmetre per a 2010 mostren una societat molt unida en contra de la violència de gènere. Al nostre país, de cada 100 persones enquestades per l'Eurobaròmetre, 99 ha sentit parlar alguna vegada de violència domèstica contra les dones, i el 95% considera que la UE hauria de participar a combatre-la. El 91% opina, a més, que és un fet inacceptable que sempre ha de ser castigat amb la llei.

- Seguint amb l'Eurobaròmetre, i com a contrapès a la baixa importància amb què s'avalua com un dels principals problemes, el 19% coneix alguna persona que hagi sotmès una dona a alguna forma de violència domèstica al seu cercle d'amics i familiars, i el 26% coneix alguna víctima de violència domèstica en el seu cercle d'amics i familiars.
- Respecte de les actuacions per a combatre la violència domèstica contra les dones, una majoria (entre un 94% i un 99%) puntua com a molt útil o bastant útil: castigar els culpables, ensenyar als joves el respecte mutu, aplicar de forma adequada les lleis existents, proporcionar un número de telèfon gratuït per a dones que cerquen ajuda o consell, lleis més dures, i l'existència de lleis per a prevenir la discriminació sexual. Tot i que valorades com molt útils o bastant útils en un 81%, les actuacions per a rehabilitar els culpables generen una mica més d'escepticisme (el 18% ho considera no gaire útil o gens útil).
- La violència física i la sexual són les que tenen un major nivell de gravetat: un 86-84% dels espanyols i espanyoles consultats per l'Eurobaròmetre les consideren molt greus. La violència psicològica i la restricció de llibertat tenen una oposició menys forta, ja que el percentatge de persones que les consideren molt greus baixa fins al 73-74%. Encara baixa més el nivell de gravetat que s'atorga a les amenaces de violència, atès que tot just un 69% les considera una forma de violència domèstica molt greu.
- En comparació amb el conjunt de la UE-27, cal dir que totes les dades recollides mostren una major oposició dels espanyols i les espanyoles davant la violència.

Quant a l'opinió pública de la població de Palma, es mostra una preocupació notable, tal com recull l'estudi "Seguretat i victimització a les Illes Balears", realitzat per la Fundació Gadeso¹⁰ l'abril de 2009, ja el nivell

¹⁰ Fundació Gadeso (2009). *Seguretat i victimització a les Illes Balears 2009*. Palma, Gadeso.

d'importància –i per tant de preocupació– o incidència al municipi atorgat a la violència domèstica i de gènere és de 7,0 (en una escala de l'1 al 10), i el nivell de satisfacció/insatisfacció per la seguretat pública i privada adequada és negatiu (3 sobre 10).

A més de tots els esforços institucionals que es duen a terme en contra de la violència de gènere, una dada que mostra la societat espanyola unida ve donada per les nombroses manifestacions realitzades durant el 2009: 375 de les 24.023 manifestacions registrades pel Ministeri de l'Interior¹¹ a tot l'Estat espanyol foren en contra de la violència de gènere.

La opinió de la ciutadania sobre la violència de gènere a Espanya. Setembre de 2010		
	%	Lloc
El principal problema que existeix actualment a Espanya	0,8%	19
El problema que personalment l'afecta més	0,3%	23

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del CIS

Quin pensau que és el principal problema que existeix actualment a Espanya? I el segon? I el tercer?			
	Total	Homes	Dones
Total	100,0%	100,0%	100,0%
L'atur	78,3%	77,0%	79,6%
Els problemes d'índole econòmica	48,2%	47,9%	48,6%
La classe política, els partits polítics	19,8%	24,1%	15,6%
La immigració	15,4%	16,1%	14,7%
El terrorisme, ETA	9,0%	9,8%	8,2%
La inseguretat ciutadana	7,5%	6,6%	8,4%
L'habitatge	6,0%	6,6%	5,5%
L'educació	5,4%	4,1%	6,6%
El Govern, els polítics i els partits	5,3%	6,2%	4,3%
Els problemes relacionats amb la qualitat de feina	4,0%	4,4%	3,7%
La sanitat	3,4%	2,6%	4,2%
La corrupció i el frau	3,1%	4,1%	2,2%
Les pensions	3,1%	2,0%	4,2%
Els problemes d'índole social	3,0%	2,1%	3,9%
La crisi de valors	2,4%	2,2%	2,5%
L'Administració de Justícia	1,4%	1,5%	1,3%
Els problemes relacionats amb el jovent	1,3%	1,2%	1,5%
Les drogues	1,0%	0,7%	1,3%
La violència contra la dona	0,8%	0,5%	1,2%
Els problemes de l'agricultura, la ramaderia i la pesca	0,6%	0,6%	0,7%
Els problemes mediambientals	0,6%	0,7%	0,4%
Els nacionalismes	0,6%	1,2%	0,2%
El funcionament dels serveis públics	0,5%	0,6%	0,5%
Les infraestructures	0,3%	0,5%	0,2%
L'Estatut de Catalunya	0,2%	0,2%	0,2%
Les guerres en general	0,1%	0,1%	0,2%
El racisme	0,1%	0,1%	0,2%
Els problemes relacionats amb la dona	0,1%	0,0%	0,2%
Les preocupacions i les situacions personals	0,1%	0,1%	0,2%
El terrorisme internacional	0,0%	0,0%	0,0%
Les negociacions amb ETA	0,0%	0,0%	0,1%
Altres respostes	3,0%	3,9%	2,1%
NS	1,9%	1,5%	2,2%
NC	0,4%	0,4%	0,4%
Cap	0,0%	0,0%	0,0%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del CIS

¹¹ Font: Ministeri de l'Interior, 2010.

Percepció de la violència domèstica contra les dones a la UE-27 i Espanya. Any 2010						
	Sí		No		No ho sap	
	UE-27	Espanya	UE-27	Espanya	UE-27	Espanya
Heu sentit parlar alguna vegada de la violència domèstica contra les dones?	98%	99%	2%	1%	0%	0%
Coneixeu algú que hagi sotmès una dona a alguna forma de violència domèstica al vostre cercle d'amics i familiars?	21%	19%	77%	81%	2%	0%
Coneixeu alguna dona que hagi estat víctima d'alguna forma de violència domèstica al vostre cercle d'amics i familiars?	25%	26%	74%	76%	1%	1%
En general, creis que la violència domèstica contra les dones al país és comuna?	78%	78%	18%	20%	4%	2%
Coneixeu alguna proposta o mesura política de la UE per a combatre la violència domèstica contra les dones?	14%	16%	81%	82%	5%	2%
La UE hauria de participar a combatre la violència domèstica contra les dones?	87%	95%	9%	2%	4%	3%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades de la Comissió Europea

Fins a quin punt creis que són útils les següents actuacions per a combatre la violència domèstica contra les dones? UE-27 i Espanya. Any 2010						
		Molt útil	Bastant útil	No gaire útil	Gens útil	No ho sap
		Castigar els culpables	UE-27	80%	17%	2%
	Espanya	81%	16%	2%	1%	0%
Ensenyar els joves el respecte mutu	UE-27	80%	17%	2%	0%	1%
	Espanya	81%	18%	1%	0%	0%
Aplicació adequada de les lleis existents	UE-27	75%	21%	2%	0%	2%
	Espanya	76%	20%	2%	1%	1%
Proporcionar un número de telèfon gratuït per a dones que cerquen ajuda o consell	UE-27	70%	25%	3%	1%	1%
	Espanya	73%	24%	1%	1%	1%
Lleis més dures	UE-27	69%	21%	7%	1%	2%
	Espanya	78%	16%	3%	1%	2%
Lleis per a prevenir la discriminació sexual	UE-27	63%	27%	6%	1%	3%
	Espanya	70%	25%	3%	0%	2%
Rehabilitar els culpables	UE-27	53%	28%	11%	4%	4%
	Espanya	54%	24%	9%	9%	4%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades de la Comissió Europea

Reconeixement de la gravetat de la violència domèstica contra les dones. UE-27 i Espanya. Any 2010		
	UE-27	Espanya
Acceptable en totes les circumstàncies	1%	1%
Acceptable en determinades circumstàncies	2%	2%
Inacceptable, però no ha de ser sempre castigada per la llei	12%	6%
Inacceptable, i sempre ha de ser castigada per la llei	84%	91%
No ho sap	1%	0%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades de la Comissió Europea

Percentatge de persones que consideren les següents formes de la violència domèstica contra la dona com a molt greus. UE-27 i Espanya. Any 2010		
	UE-27	Espanya
Violència física	85%	83%
Violència sexual	85%	84%
Violència psicològica	71%	73%
Restricció de la llibertat	69%	74%
Amenaces de violència	64%	69%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades de la Comissió Europea

Segona part: de la denúncia a la sentència

5. Les denúncies a l'estadística judicial

Durant 2009, s'interposaren al partit judicial de Palma 2.926 denúncies. Aquesta dada no permet conèixer el nombre de dones denunciants, de manera que es pugui saber quantes dones denuncien una única vegada i quantes ho fan de manera repetida. Només comptam amb una aproximació per a les Illes Balears: l'Institut Balear de la Dona, com a centre coordinador de les ordres de protecció, va traduir el conjunt de comunicacions d'ordres de protecció, executòries i sentències (6.199 en total) en 1.855 noves víctimes de violència de gènere, un 1,9% més que el registrat l'any anterior. El 59,5% d'aquestes noves víctimes era espanyola. La xifra d'espanyoles i d'estrangeres avança a ritmes oposats: així com la xifra d'espanyoles s'ha incrementat en un 17,8%, la d'estrangeres ha minvat un 26,5%.

Com en anys anteriors, la ràtio de denúncies de Palma està molt per damunt del conjunt d'Espanya: si al nostre Partit Judicial es registraren en un any 11,8 denúncies per cada 1.000 dones de 15 anys i més, aquesta ràtio baixa fins a les 9,6 denúncies a les Illes Balears i a les 6,7 a Espanya. Aquesta alta ràtio del nostre Partit Judicial sembla estar influïda per diferents factors: per una part, el context balear, ja que la nostra Comunitat Autònoma és la tercera amb més denúncies per cada 1.000 dones de 15 anys i més, només per darrere de Múrcia (amb 10,3) i les Canàries (amb 10,0). Per l'altra, el caràcter urbà de la població palmesana, així com una relativament alta taxa d'activitat femenina, poden haver incidit en una més alta conscienciació de la població a denunciar els maltractaments ja que, com se sap, una major ràtio de denúncies no té perquè estar vinculat necessàriament a una major incidència real del maltractament.

Denúncies i renúncies per comunitat autònoma. Any 2009									
	Població total de dones	Població de dones de 15 i més anys	Denúncies rebudes	Renúncies al procés	Renúncies d'espanyols	Renúncies d'estrangers	Denúncies per cada 1.000 dones de 15 i més anys	Ràtio renúncies/denúncies	Ràtio ordres / denúncies
Total	23.628.819	20.316.981	135.540	16.762	9.185	7.577	6,7	12,4%	30,0%
Andalusia	4.189.540	3.534.961	26.838	3.369	2.337	1.032	7,6	12,6%	27,0%
Aragó	671.654	584.590	2.848	270	132	138	4,9	9,5%	25,0%
Astúries	564.373	510.049	2.373	351	239	112	4,7	14,8%	35,0%
Illes Balears	544.347	464.552	4.453	957	450	507	9,6	21,5%	33,0%
Canàries	1.051.356	899.556	8.982	1.077	670	407	10,0	12,0%	34,0%
Cantàbria	300.500	264.047	1.172	78	46	32	4,4	6,7%	34,0%
Castella i Lleó	1.291.501	1.145.047	5.090	738	415	323	4,4	14,5%	31,0%
Castella-la Manxa	1.029.645	875.863	5.370	766	436	330	6,1	14,3%	41,0%
Catalunya	3.761.655	3.218.479	18.218	2.073	1.041	1.032	5,7	11,4%	37,0%
Comunitat Valenciana	2.556.777	2.191.919	19.350	2.126	1.091	1.035	8,8	11,0%	24,0%
Extremadura	554.860	477.025	1.702	92	72	20	3,6	5,4%	42,0%
Galícia	1.446.486	1.292.345	6.068	452	303	149	4,7	7,4%	22,0%
Madrid	3.292.058	2.827.772	20.863	2.311	917	1.394	7,4	11,1%	31,0%
Múrcia	714.911	593.032	6.085	965	468	497	10,3	15,9%	33,0%
Navarra	315.092	268.855	1.236	319	117	202	4,6	25,8%	30,0%
País Basc	1.109.763	972.701	4.058	660	375	285	4,2	16,3%	24,0%
La Rioja	159.529	137.251	834	158	76	82	6,1	18,9%	35,0%
Ceuta	38.556	30.603
Melilla	36.216	28.334

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades d'INE i del Consell General del Poder Judicial

Com ja s'ha comentat, no sempre es requereix una denúncia explícita de la víctima a l'hora d'iniciar un procediment. De fet, de totes les recollides al nostre Partit Judicial, just dues terceres parts han comptat amb la denúncia de la víctima, presentada de forma directa als jutjats (7,4% de les ocasions) o amb un atestat policíac (57,0%). El baix pes de les denúncies presentades de forma directa als jutjats indica que l'acte de denunciar sol realitzar-se en situacions de violència que han requerit d'intervenció de les forces de seguretat.

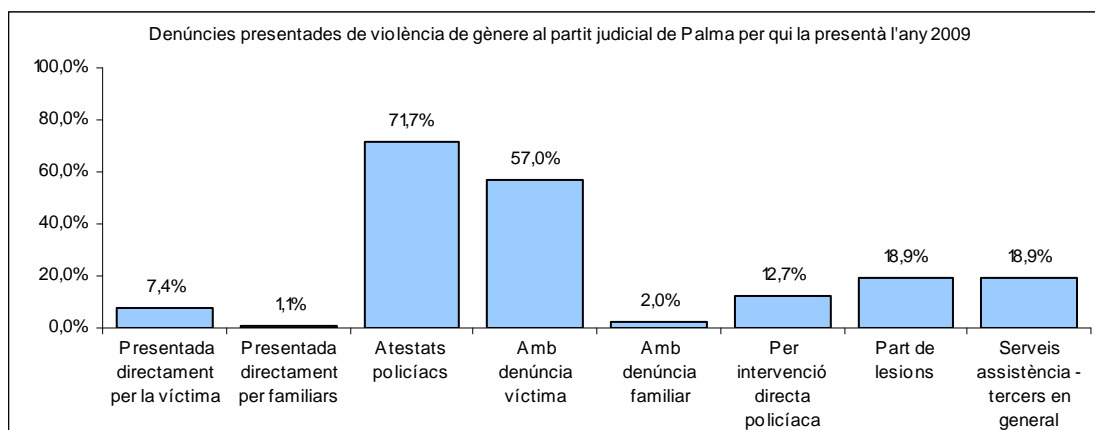
L'altra tercera part de les denúncies té una procedència diversa: de cada 100 denúncies registrades, tres han estat presentades directament per familiars de la víctima (dues d'aquestes amb atestat policíac), 19 amb un informe de lesions, 13 per intervenció directa policíaca i, 1, pels serveis d'assistència o tercers en general.

Com succeeix amb altres indicadors, i com es comentarà més àmpliament a l'apartat corresponent, la tendència a l'alça en la xifra de denúncies registrades s'ha invertit durant 2009. Així, ha minvat un 4,5% al nostre partit judicial, en consonància amb els territoris de referència.

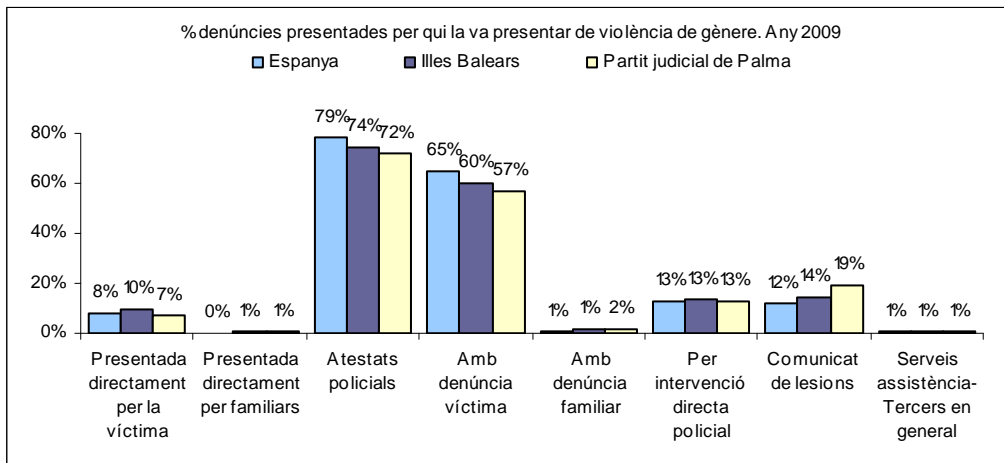
Evolució de les denúncies presentades de violència de gènere al Partit Judicial de Palma. Anys 2007-2009				
	2007	2008	2009	% var 09/08
Denúncies rebudes	2.593	3.064	2.926	-5%
Presentades directament per la víctima	327	221	217	-2%
Presentades directament per familiars	6	1	33	3200%
Atestats policíacs	1.759	2.527	2.097	-17%
Amb denúncia de la víctima	1.597	2.228	1.668	-25%
Amb denúncia familiar	1	20	58	190%
Per intervenció directa policíaca	161	279	371	33%
Informe de lesions	498	314	554	76%
Serveis d'assistència - tercers en general	3	1	25	2400%
Ràtio denúncies per cada 1.000 dones de 15 i més anys	11,0	12,5	11,8	- 0,7 punts

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Nota: La ràtio denúncies per cada 1.000 dones és: (denúncies / dones de 15 anys i més a 1-1-2009) x 1.000

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Denúncies i renúncies de violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Denúncies rebudes	135.540	4.453	2.926
Presentades directament per la víctima	10.872	442	217
Presentades directament per familiars	451	36	33
Atestats policials	106.516	3.307	2.097
Amb denúncia de la víctima	87.635	2.656	1.668
Amb denúncia familiar	1.436	63	58
Per intervenció directa policíaca	17.445	588	371
Informe de lesions	16.138	635	554
Serveis d'assistència - tercers en general	1.563	33	25
Ràtio de denúncies per cada 1.000 dones de 15 anys i més	6,7	9,6	11,8

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Nota: La ràtio denúncies per cada 1.000 dones és: (denúncies / dones de 15 anys i més a 1-1-2009) x 1.000

6. La retirada de denúncia

6.1. Denúncies que deriven en sentències

Des de la posada en marxa de la Llei de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, i paral·lelament a la creació de jutjats específics de violència de gènere, molts d'actes de violència que abans tenien el rang de "falta" ara passen a la categoria de "delicte". Aquest canvi va més enllà de la nomenclatura i de la pena que pugui recaure sobre l'agressor: a efectes pràctics, implica un procediment burocràtic molt més extens i un major volum de recursos invertits. No se sap amb exactitud quin és el volum de diligències prèvies que no acaben derivant en judicis complets per falta de proves o per retractament de la víctima, però s'hi poden fer aproximacions a partir de les dades globals de moviments d'afers penals ingressats i reoberts i de la comparació entre la xifra de denúncies i la de persones jutjades.

- La xifra de denúncies durant 2009 fou de 2.926. En el mateix exercici, però, tot just es jutjaren 336 persones, l'11,5%. Si bé és cert que desconeixem quants homes foren els denunciats (cadascun d'aquests pot acumular més d'una denúncia), la desproporció entre ambdues és considerable.
- Una altra aproximació es pot fer comparant les diligències prèvies amb els judicis i els procediments abreujats. Resumint, les diligències prèvies registrades són la feina prèvia a la realització d'un judici o procediment. Si el 2009 se'n comptabilitzaren 2.664, la xifra de procediments abreujats i de judicis de faltes just en va suposar el 39%. Això vol dir que un volum proper al 61%¹² de la feina prèvia a un judici o procediment no finalitza en una sentència ferma. Part d'aquest percentatge correspon als sobreseïments i, part, a les retirades de denúncies.

Relació entre les persones jutjades per violència de gènere i el total de denúncies rebudes. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Denúncies rebudes	135.540	4.453	2.926
Total de persones jutjades	22.760	984	336
% persones jutjades sobre el total de denúncies rebudes	16,8%	22,1%	11,5%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

6.2. La retirada de denúncia

Al partit judicial de Palma, 26 de cada 100 denúncies acaben en renúncia al procés per part de la víctima. No és senzillament no-compareixença a judici, sinó que es tracta d'una renúncia explícita.

Aquesta ràtio es manté estable des de l'any 2007. Criden l'atenció les fortes diferències entre les Illes Balears i, especialment, Espanya, on les ràtios són de 21,5% i 12,4%, respectivament. Cal apuntar, a més, que la ràtio de la nostra Comunitat Autònoma és la segona més alta de tot l'Estat espanyol, un rànquing que encapçala Navarra amb un 25,8% de renúncies per cada 100 denúncies.

Amb motiu d'indagar sobre el perquè d'aquesta important ràtio de renúncia, des de l'Àrea d'Educació, Igualtat, Drets Cívics i Esports es va realitzar un qüestionari que el personal dels Jutjats de Violència de

¹² Hi insistim: aquesta proporció només és una aproximació. Caldria afegir a l'equació altres factors, com ara els casos acumulats, els casos en rebel·lia, etc.

Palma distribuïren el 2009 entre les dones que retiraven la denúncia contra la seva parella o exparella amb motiu de violència de gènere.

- Segons aquests, una de cada quatre dones ja havia interposat una denúncia amb anterioritat, de manera que una part considerable de les renúncies no poden interpretar-se de cap manera com el perdó de la dona a un fet aïllat. La dependència econòmica tampoc era el motiu principal de la renúncia, ja que un 47% de les dones que renunciaren al procés feia feina. Cap dona, a més, explicità la dependència econòmica com a motiu per a retirar la denúncia.
- Els motius que sí es comentaren foren, principalment, emocionals: quatre de cada deu dones confien que la seva parella canviï el seu comportament, o afirmen veure-hi millores o tenir-ne dependència afectiva o psicològica. Mantenir la unitat familiar, relectura de la idoneïtat de realitzar la denúncia, por i situació administrativa de l'agressor a Espanya foren els altres motius que mogueren les dones a retirar les denúncies.

Els resultats complets, així com la metodologia, poden consultar-se a l'informe *La violència de gènere a Palma 2009*.¹³

Tot i que no disposam de dades sobre la qüestió, cal tenir en compte els casos sobreseguts. A més de la renúncia expressa de la víctima, des que una dona realitza una denúncia fins al moment en què es fa el judici poden esdevenir-se una sèrie de circumstàncies que dificulten i/o impedeixen que s'acabi dictant una sentència contra el presumpte agressor. Pot donar-se el cas que les proves no siguin concloents, o que es donin canvis en el testimoni. També pot succeir que la víctima no comparegui, circumstància que debilita la seva defensa. En el cas que existeixi un informe de lesions, un atestat policíac o, en definitiva, alguna prova que es cregui suficient per a condemnar el presumpte agressor, a pesar de l'absència de la dona, el judici pot continuar fins a dictar sentència. Però, si no és així, sovint als Jutjats s'opta per sobreseure els casos. D'aquesta manera s'evita realitzar una sentència absolutòria per falta de proves; així, si hi ha canvis en el futur –una nova denúncia, per exemple– el cas pot ser reobert, aquesta vegada amb majors garanties de protecció cap a la víctima.

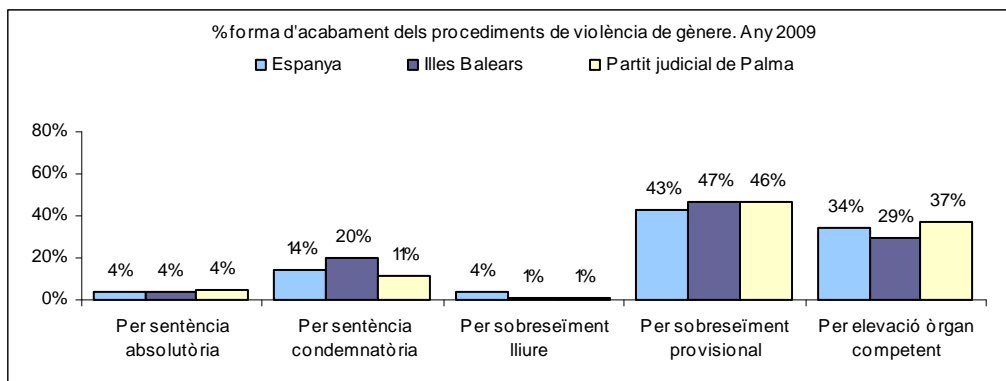
Evolució de les denúncies i renúncies presentades de violència de gènere al Partit Judicial de Palma. Anys 2007-2009				
	2007	2008	2009	% var 09/08
Denúncies rebudes	2.593	3.064	2.926	-5%
Renúncies al procés	677	783	764	-2%
Ràtio renúncies / denúncies	0,26	0,26	0,26	2%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Denúncies i renúncies de violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Denúncies rebudes	135.540	4.453	2.926
Renúncies al procés	16.762	957	764
Renúncies d'espanyoles	9.185	450	351
Renúncies d'estrangeres	7.577	507	413
Ràtio renúncies / denúncies	0,13	0,21	0,26

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

¹³ Observatori Municipal de la Igualtat, 2009.

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Denúncies i renúncies per comunitat autònoma. Any 2009					
	Denúncies rebudes	Renúncies al procés	Renúncies d'espanyols	Renúncies d'estrangers	Ràtio renúncies/denúncies
Total	135.540	16.762	9.185	7.577	12,4%
Andalusia	26.838	3.369	2.337	1.032	12,6%
Aragó	2.848	270	132	138	9,5%
Astúries	2.373	351	239	112	14,8%
Illes Balears	4.453	957	450	507	21,5%
Canàries	8.982	1.077	670	407	12,0%
Cantàbria	1.172	78	46	32	6,7%
Castella i Lleó	5.090	738	415	323	14,5%
Castella-la Manxa	5.370	766	436	330	14,3%
Catalunya	18.218	2.073	1.041	1.032	11,4%
Comunitat Valenciana	19.350	2.126	1.091	1.035	11,0%
Extremadura	1.702	92	72	20	5,4%
Galícia	6.068	452	303	149	7,4%
Madrid	20.863	2.311	917	1.394	11,1%
Múrcia	6.085	965	468	497	15,9%
Navarra	1.236	319	117	202	25,8%
País Basc	4.058	660	375	285	16,3%
La Rioja	834	158	76	82	18,9%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades d'INE i del Consell General del Poder Judicial

7. L'entramat judicial

7.1. Moviments d'afers penals relacionats amb violència de gènere

Els jutjats de violència sobre la dona tenen competència tant sobre els afers penals com sobre els civils quan hi entra en joc la violència de gènere. A continuació es comenten els moviments d'afers penals, molt més nombrosos que els civils (4.129 vs. 360).¹⁴

- La major part dels moviments judicials d'ordre penal que tenen lloc al Partit Judicial de Palma relacionats amb violència de gènere són ingressats directament. És a dir: s'inicien directament a un dels dos jutjats de violència de gènere que existeixen a la ciutat. Són 3.093, el 75% dels comptabilitzats durant 2009. La resta correspon principalment a moviments procedents d'altres òrgans, com ara els jutjats de guàrdia.
 - La proporció d'afers ingressats procedents d'altres òrgans és encara menor als territoris de referència: 12% al conjunt de l'Estat espanyol i 19% a les Illes Balears, davant el 25% del nostre partit judicial.

Moviments d'afers penals de violència de gènere ingressats directament, procedents d'altres òrgans i reoberts. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Total d'ingressats i reoberts	208.371	6.308	4.129
Diligències urgents	60.327	1.550	421
Sumaris	351	6	4
Diligències prèvies	96.401	3.401	2.664
Procediments abreujats	40.920	1.092	880
Judicis de falta	10.325	258	159
Llei orgànica 5/95, del jurat	47	1	1

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

¹⁴ Aquestes dades inclouen els moviments ingressats directament, procedents d'altres òrgans i reoberts.

Moviments d'afers penals de violència de gènere. Any 2009				
		Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Total	Ingressats directament	182.426	5.105	3.093
	Ingressats procedents d'altres òrgans	24.802	1.192	1.025
	Reoberts	1.143	11	11
	Resolts	212.784	6.143	4.054
	Pendents de finalitzar	190.170	6.421	3.289
Diligències urgents	Ingressats directament	54.220	1.391	419
	Ingressats procedents d'altres òrgans	6.048	159	2
	Reoberts	59	0	0
	Resolts	60.202	1.554	424
	Pendents de finalitzar	1.549	48	1
Sumaris	Ingressats directament	324	6	4
	Ingressats procedents d'altres òrgans	11	0	0
	Reoberts	16	0	0
	Resolts	380	5	3
	Pendents de finalitzar	827	14	9
Diligències prèvies	Ingressats directament	77.730	2.492	1.765
	Ingressats procedents d'altres òrgans	17.907	899	889
	Reoberts	764	10	10
	Resolts	99.160	3.136	2.497
	Pendents de finalitzar	120.997	4.172	1.812
Procediments abreujats	Ingressats directament	40.145	998	786
	Ingressats procedents d'altres òrgans	506	94	94
	Reoberts	269	0	0
	Resolts	42.703	1.188	966
	Pendents de finalitzar	61.102	2.094	1.427
Judicis de falta	Ingressats directament	9.961	217	118
	Ingressats procedents d'altres òrgans	330	40	40
	Reoberts	34	1	1
	Resolts	10.286	258	162
	Pendents de finalitzar	5.490	84	31
Llei orgànica 5/95, del jurat	Ingressats directament	46	1	1
	Ingressats procedents d'altres òrgans	0	0	0
	Reoberts	1	0	0
	Resolts	53	2	2
	Pendents de finalitzar	205	9	9

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

7.2. Moviments d'afers civils relacionats amb violència de gènere

Com s'ha comentat abans, els moviments d'afers civils relacionats amb violència de gènere suposen només una minoria davant els corresponents a afers penals: per cada 100 moviments penals, se'n donen 9 de civils, tant al Partit Judicial de Palma com a les Illes Balears i Espanya.

Com succeïa amb els de natura penal, la major part són ingressats de forma directa, tot i que un 2,5% sobre el total hi han arribat per transformació (és a dir, quan, una vegada iniciat, s'ha determinat que eren afers que més aviat eren jurisdicció dels jutjats de violència sobre la dona).

A les taules que hi ha a continuació s'observen els tipus de processos més comuns dins les causes civils.

- En relació amb els moviments ingressats directament destaquen les 106 mesures prèvies, els 80 divorcis no consensuats i els 60 moviments per guàrdia, custòdia o alimentació de fills menors no matrimonials no consensuats.
- Els afers resoltos més comuns troben correspondència amb els afers ingressats just enumerats.

Moviments d'afers civils de violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Ingressats directament	18.160	545	351
Ingressats per transformació	494	22	9
Reoberts	0	0	0
Resolts	17.738	468	307
Pendents de finalitzar	38.590	1.211	647

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Moviments d'afers civils ingressats directament de violència de gènere per tipus de procés. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Total de moviments d'assumptes civils	18.160	545	351
Sobre filiació, maternitat i paternitat	46	1	1
Relació paternofamiliar	61	0	0
Nul·litats matrimonials	10	0	0
Divorcis consensuats	589	21	9
Divorcis no consensuats	5.427	132	80
Separacions d'acord mutu	90	3	3
Separacions contencioses	453	9	5
Eficàcia civil de la separació, la dissolució o el divorci	4	0	0
Mesures prèvies	1.952	147	106
Mesures coetànies	2.139	12	5
Mesures posteriors	31	1	1
Modificació de mesures consensuades	143	18	13
Modificació de mesures no consensuades	1.138	27	18
Judicis ordinaris	31	3	1
Judicis verbals	631	10	0
Assentiment en adopció	0	0	0
Oposició a la resolució administrativa en la protecció de menors	11	3	3
Sobre la capacitat de les persones	21	0	0
Liquidació del règim econòmic matrimonial	313	1	0
Guàrdia, custòdia o alimentació de fills menors no matrimonials consensuats	264	14	10
Guàrdia, custòdia o alimentació de fills menors no matrimonials no consensuats	2.970	84	60
Incidents de l'art. 241.1. LOPJ	36	2	2
Resta d'incidents	971	35	34
Altres contenciosos	829	22	0

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Moviments d'afers civils resolts de violència de gènere per tipus de procés. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Total de moviments d'assumpes civils	17.738	468	307
Sobre filiació, maternitat i paternitat	48	3	2
Relació paternofamiliar	68	0	0
Nul·litats matrimonials	4	0	0
Divorcis consensuats	848	37	18
Divorcis no consensuats	5.249	98	57
Separacions d'acord mutu	137	3	1
Separacions contencioses	456	8	5
Eficàcia civil de separació, dissolució o divorci	31	0	0
Mesures prèvies	1.956	133	92
Mesures coetànies	1.932	13	6
Mesures posteriors	34	1	1
Modificació de mesures consensuades	146	11	9
Modificació de mesures no consensuades	931	18	12
Judicis ordinaris	33	1	1
Judicis verbals	676	14	1
Assentiment en adopció	0	0	0
Oposició a la resolució administrativa en la protecció de menors	10	2	2
Sobre la capacitat de les persones	13	0	0
Liquidació del règim econòmic matrimonial	239	0	0
Guàrdia, custòdia o alimentació de fills menors no matrimonials consensuats	334	20	19
Guàrdia, custòdia o alimentació de fills menors no matrimonials no consensuats	2.856	61	49
Incidents de l'art. 241.1. LOPJ	42	2	2
Resta d'incidents	928	25	24
Altres contenciosos	767	18	6

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

7.3. Resolució i casos pendents

El ritme de resolució d'afers penals de violència de gènere¹⁵ és similar al d'entrada de moviments: la xifra de resolts durant l'exercici de 2008 és el 98% del total de moviments penals ingressats –directament o indirecta– i de reoberts, quatre punts per damunt del percentatge corresponent a l'any anterior. A les Illes Balears aquest percentatge és similar (97%). A l'Estat espanyol, es dona major rapidesa de resolució, ja que la taxa de resolució és de l'1,02.¹⁶

Quant a les taxes d'afers de natura civil, les taxes de resolució són inferiors a les corresponents als moviments civils, tant al Partit Judicial de Palma (taxa de 0,87) com a les Illes Balears i Espanya (taxes de 0,86 i 0,98, respectivament).

¹⁵ La xifra de moviments resolts inclou els casos sobreseguts.

¹⁶ La taxa de resolució és superior a 1 (és a dir, es resolen més casos dels que entren) perquè durant l'any s'han resolt casos procedents d'anys anteriors, a més dels nous.

Taxes de resolt i pendent dels moviments d'afers penals i civils de violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Moviments d'afers penals			
Taxa de resolt	1,02	0,97	0,98
Taxa de pendent	0,89	1,05	0,81
Moviments d'afers civils			
Taxa de resolt	0,98	0,86	0,87
Taxa de pendent	2,13	2,22	1,84

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

8. Ordres de protecció, mesures judicials i persones jutjades

8.1. Ordres de protecció

En aquest apartat es comenten les dades referents a ordres de protecció incoades per violència de gènere, és a dir, les que han estat demandades, tant si han estat concedides com no. Les mesures concretes s'estudiaran a l'apartat següent.

La xifra total d'ordres de protecció incoades és de 457 al Partit Judicial de Palma. Aquestes just suposen el 31,2% de les ordres de protecció incoades a les Illes Balears, quan les denúncies arriben al 65,7% del pes de la Comunitat Autònoma. Com altres anys, la xifra d'ordres de protecció dictades no guarda una proporció similar a la de denúncies als diferents partits judicials. Dues variables intervenen en aquesta proporció oscil·lant: el grau de sensibilització dels jutjats en un moment determinat (que provocaria una major facilitat a l'hora de dictar ordres de protecció) i la voluntat d'aconseguir una major efectivitat de les ordres de protecció dictades (que provocaria una major reserva per a evitar que un excés d'ordres de protecció derivàs en desatenció per falta de recursos per fer-les efectives).

- Efectivament, si es miren les xifres dels darrers anys, el 2007 es veu un increment molt important en les ordres de protecció respecte de 2006 (+78%). L'any 2008 la xifra experimenta un reajustament (disminueix en un 42%) i es manté estable el 2009.

En quasi tots els casos en els quals es dicta una ordre de protecció, aquesta ha estat iniciada a instància de la víctima, tot i que en 7 ocasions s'ha fet a instància d'altres persones i, en una ocasió més, a instància del Ministeri Fiscal. No es registra al nostre Partit Judicial cap cas en què es demani d'ofici, encara que tant a les Illes Balears com a l'Estat espanyol aquesta tipologia supera l'1% de les ordres de protecció incoades.

Una dada important referent a les ordres de protecció és la seva resolució: de cada 100 ordres de protecció incoades, 57 són acceptades i 43 denegades. Novament es veuen diferències amb els territoris de referència: així com a les Illes Balears la proporció d'acceptades és menor (48%), a Espanya està molt per damunt (70%).

La relació afectiva existent entre víctima i agressor és diversa: en la meitat dels casos, es tracta d'una relació existent i, a l'altra meitat, d'una relació ja concloua. Al conjunt d'Espanya, en el 60% de les ocasions la víctima i l'agressor mantenen una relació en el moment de l'agressió.

59 de cada 100 ordres de protecció es dicten a favor de dones espanyoles i, 41, de dones estrangeres. Generalment es tracta de dones majors d'edat, però en el 2% dels casos són al·lotes que no arriben als 18 anys, a parts iguals estrangeres i espanyoles. La proporció d'homes segons nacionalitat és similar: 58% d'espanyols agressors davant el 42% d'estrangers.

Ordres de protecció a instància de violència de gènere. Any 2009				
		Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Total	Incoades	41.081	1.466	457
	Resoltes adoptades	28.763	705	259
	Resoltes denegades	12.574	761	198
	Pendants a final de trimestre	500	0	0
A instància de la víctima/les víctimes	Incoades	38.750	1.397	449
	Resoltes adoptades	26.623	641	256
	Resoltes denegades	12.367	756	193
	Pendants a final de trimestre	479	0	0
A instància d'altres persones	Incoades	225	9	7
	Resoltes adoptades	151	4	2
	Resoltes denegades	77	5	5
	Pendants a final de trimestre	3	0	0
A instància del Ministeri Fiscal	Incoades	1.637	45	1
	Resoltes adoptades	1.539	45	1
	Resoltes denegades	105	0	0
	Pendants a final de trimestre	17	0	0
D'ofici	Incoades	454	15	0
	Resoltes adoptades	443	15	0
	Resoltes denegades	17	0	0
	Pendants a final de trimestre	1	0	0
A instància de l'Administració	Incoades	15	0	0
	Resoltes adoptades	7	0	0
	Resoltes denegades	8	0	0
	Pendants a final de trimestre	0	0	0

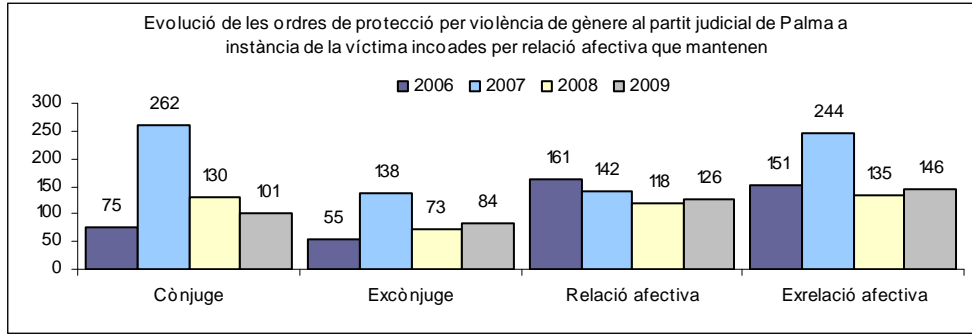
Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Evolució de les ordres de protecció a instància contra la violència de gènere al Partit Judicial de Palma. Anys 2006-2008					
	2006	2007	2008	2009	% var 09/08
Incoades	442	786	456	457	0%
Resoltes adoptades	305	587	239	259	8%
Resoltes denegades	166	135	217	198	-9%
Pendants a final any	0	128	0	0	-

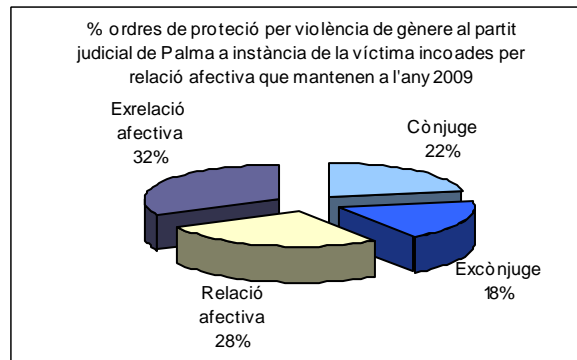
Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Evolució de les ordres de protecció per violència de gènere al Partit Judicial de Palma a instància de la víctima incoades per la relació afectiva que mantenen. Anys 2006-2008					
	2006	2007	2008	2009	% var 09/08
Total	442	786	456	457	0%
Cònjuge	75	262	130	101	-22%
Excònjuge	55	138	73	84	15%
Relació afectiva	161	142	118	126	7%
Exrelació afectiva	151	244	135	146	8%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

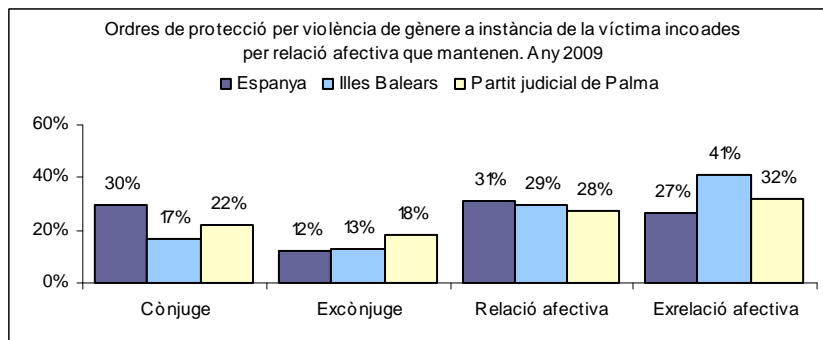
Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Relació afectiva que es manté en violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Total	41.144	1.466	457
Cònjuge	12.294	250	101
Excònjuge	5.010	184	84
Relació afectiva	12.793	429	126
Exrelació afectiva	11.047	603	146

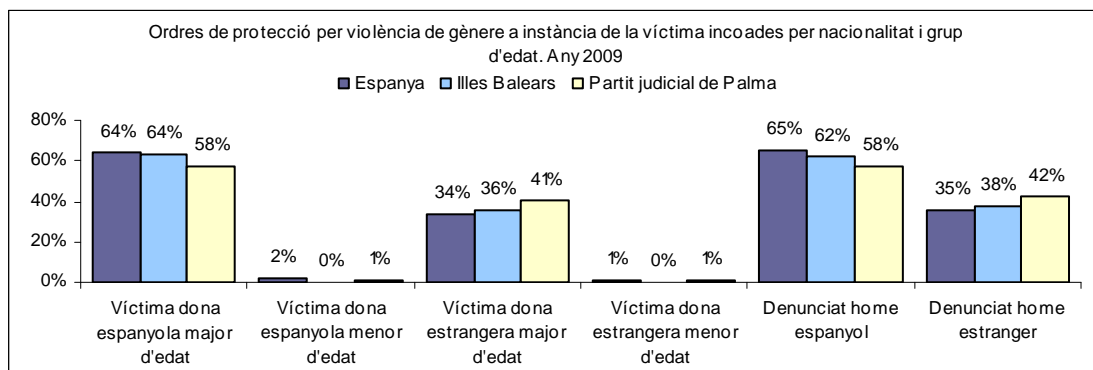
Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Ordres de protecció per sexe i nacionalitat de violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Total	41.083	1.466	457
Victima, dona espanyola major d'edat	26.284	933	264
Victima, dona espanyola menor d'edat	641	7	4
Victima, dona estrangera major d'edat	13.895	523	186
Victima, dona estrangera menor d'edat	324	3	3
Denunciat, home espanyol	26.786	910	264
Denunciat, home estranger	14.453	556	193

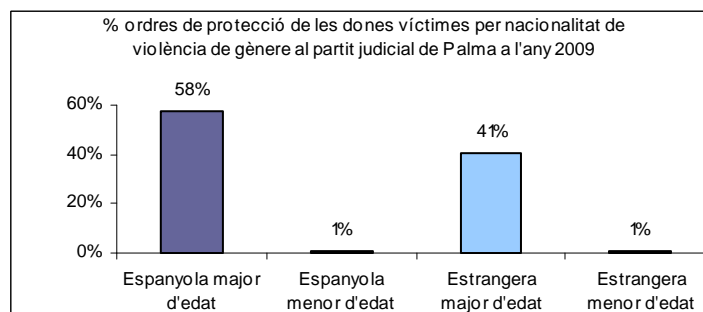
Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Evolució de les ordres de protecció per sexe i nacionalitat de violència de gènere al Partit Judicial de Palma. Anys 2006-2008					
	2006	2007	2008	2009	% var 09/08
Total	442	786	456	457	0%
Victima, dona espanyola major d'edat	302	460	257	264	3%
Victima, dona espanyola menor d'edat	4	2	1	4	300%
Victima, dona estrangera major d'edat	136	324	195	186	-5%
Victima, dona estrangera menor d'edat	0	0	3	3	0%
Denunciat, home espanyol	331	471	275	264	-4%
Denunciat, home estranger	99	315	181	193	7%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Ordre de protecció a instància contra la violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Incoades	41.081	1.466	457
Resoltes adoptades	28.763	705	259
Resoltes denegades	12.574	761	198
Pendents a final de trimestre	500	0	0

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Ordres de protecció incoades a instància de violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Total	41.081	1.466	457
A instància de la víctima/les víctimes	38.750	1.397	449
A instància d'altres persones	225	9	7
A instància del Ministeri Fiscal	1.637	45	1
D'ofici	454	15	0
A instància de l'Administració	15	0	0

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

8.2. Mesures judicials de protecció

De les 457 ordres de protecció es deriven 1.142 mesures judicials de protecció.

- El 92% de les mesures de protecció són de naturalesa penal. Les més comunes, l'allunyament i la prohibició de comunicació (38% i 37%). Les suspensions de tinença i ús d'armes representen el 16%. En una ocasió s'obligà l'agressor a sortir del domicili i, en altres 14, se'l va privar de llibertat. En aquest darrer aspecte, cal destacar que dels 70.003 homes reclusos penats al conjunt d'Espanya, 4.039 ho estaven per violència de gènere, el 5,8% de la població reclusa masculina.¹⁷
- El 8% de les mesures de protecció son de natura civil, 92 en total. Just cal comentar les 32 de prestació d'aliments, les 20 d'atribució de l'habitatge i les 15 de suspensió de guarda i custòdia.

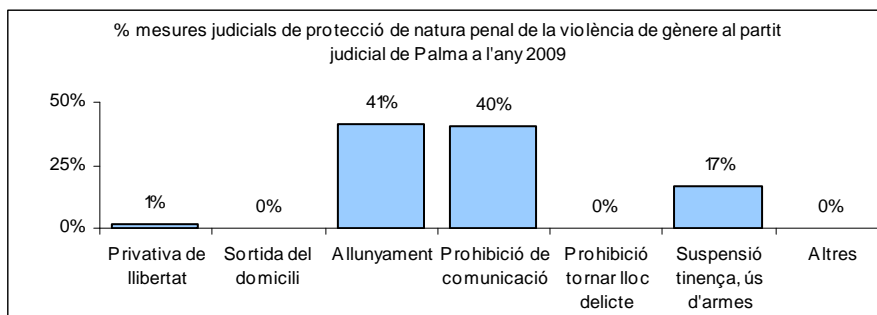
Mesures judicials de protecció per natura de violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit judicial de Palma
Total de natura penal	87.445	2.699	1.050
Amb OP	64.850	1.640	537
Sense OP	22.595	1.059	513
Total de natura civil	23.670	406	92
Amb OP	22.521	374	90
Sense OP	1.149	32	2

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

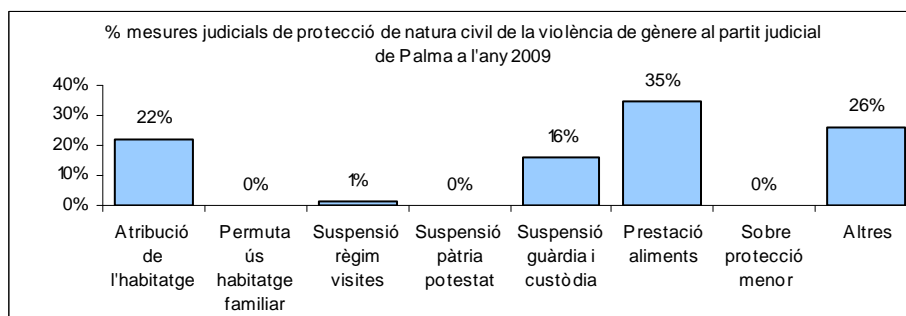
¹⁷ Font: Ministeri de l'Interior 2010. *Anuario Estadístico del Ministerio del Interior 2009*. Ministeri de l'Interior. Secretaria General Tècnica. Bilbao.

Evolució de les mesures judicials de protecció de natura penal de la violència de gènere al Partit Judicial de Palma. Anys 2006-2008					
	2006	2007	2008	2009	% var. 09/08
Total de natura penal	765	1.597	653	1.050	61%
Privativa de llibertat	27	43	17	14	-18%
Sortida del domicili	0	33	27	1	-96%
Allunyament	270	614	276	431	56%
Prohibició de comunicació	270	534	275	425	55%
Prohibició de tornar al lloc del delictes	4	2	2	0	-100%
Suspensió de tinença, ús d'armes	87	283	55	178	224%
Altres	107	88	1	1	0%
Total de natura civil	91	155	113	92	-19%
Atribució de l'habitatge	20	41	30	20	-33%
Permuta de l'ús de l'habitatge familiar	0	0	0	0	-
Suspensió del règim de visites	10	6	5	1	-80%
Suspensió de la pàtria potestat	0	0	0	0	-
Suspensió de la guàrdia i custòdia	23	50	19	15	-21%
Prestació d'aliments	24	51	30	32	7%
Sobre protecció del menor	0	3	3	0	-100%
Altres	14	4	26	24	-8%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

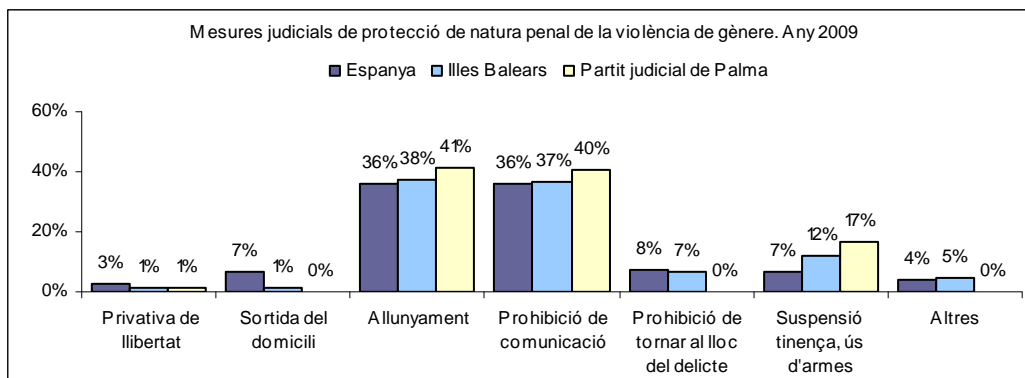
Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

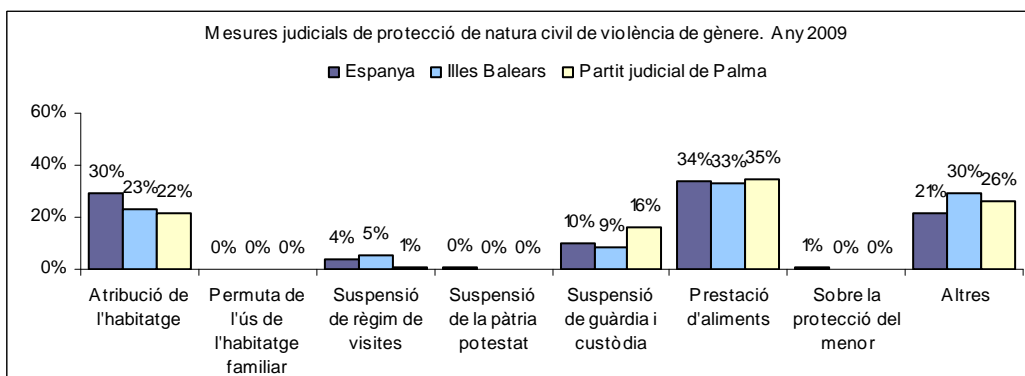
Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Mesures judicials de protecció totals per violència de gènere segons natura. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Total de natura penal	87.445	2.699	1.050
Privativa de llibertat	2.454	39	14
Sortida del domicili	5.749	30	1
Allunyament	31.760	1.014	431
Prohibició de comunicació	31.204	990	425
Prohibició de tornar al lloc del delictes	6.619	176	0
Suspensió de tinença, ús d'armes	5.970	322	178
Altres	3.689	128	1
Total de natura civil	23.670	406	92
Atribució de l'habitatge	6.997	94	20
Permuta de l'ús de l'habitatge familiar	80	0	0
Suspensió de règim de visites	914	22	1
Suspensió de la pàtria potestat	94	0	0
Suspensió de la guàrdia i custòdia	2.319	35	15
Prestació d'aliments	7.999	135	32
Sobre la protecció del menor	219	0	0
Altres	5.048	120	24

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

8.3. Persones jutjades

Durant l'any 2009, al Partit Judicial de Palma es jutjaren 336 persones per violència de gènere (entre aquestes, tres dones), un volum petit davant les 2.926 denúncies realitzades amb el mateix motiu en aquest període. No es coneix la mitjana de denúncies acumulades per presumpte agressor, tot i que la ràtio és molt elevada: 8,7 denúncies per cada persona jutjada, una proporció més elevada que a Espanya i a les Illes Balears, on es registren 6 i 4,5 denúncies per cada persona jutjada, respectivament.

Quant a la nacionalitat de les persones jutjades, el 62,5% són espanyoles, un percentatge 3 punts per davall del balear (65,5%) i 8 de l'espanyol (70,4%), en consonància al pes de la població estrangera a cadascun dels territoris.

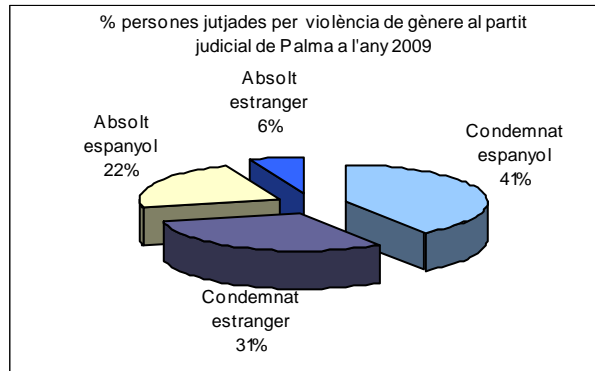
Per cada 100 persones jutjades, 71 reben una condemna i 29 són absoltes. Dos comentaris al respecte:

- la ràtio de condemnes dels homes espanyols està molt per davall de la dels homes estrangers: al nostre Partit Judicial, es condemna el 64,3% dels homes espanyols, davant el 82,5% dels homes estrangers.
- En referència a 2008, ha augmentat la ràtio de persones absoltes en 9 punts.

En comparació amb els territoris de referència, la taxa de condemna al conjunt de jutjats de violència sobre la dona de les Illes Balears, del 74%, es troba 3 punts per damunt i el d'Espanya, amb un 77%, 6 punts.

Evolució de les persones jutjades per sexe de violència de gènere al Partit Judicial de Palma. Anys 2006-2009					
	2006	2007	2008	2009	% var. 09/08
Total de persones jutjades	214	476	387	336	-13%
Condemnat/ada espanyol/la	119	213	177	135	-24%
Condemna/ada estranger/ra	68	143	130	104	-20%
Absolt/ta espanyol/la	24	87	51	75	47%
Absolt/ta estranger/ra	3	33	29	22	-24%
Homes jutjats	210	475	386	333	-14%
Condemnat espanyol	116	212	177	135	-24%
Condemnat estranger	67	143	130	103	-21%
Absolt espanyol	24	87	50	74	48%
Absolt estranger	3	33	29	21	-28%
Dones jutjades	4	1	1	3	200%
Condemnada espanyola	3	1	0	0	-
Condemnada estrangera	1	0	0	1	-
Absolta espanyola	0	0	1	1	0%
Absolta estrangera	0	0	0	1	-

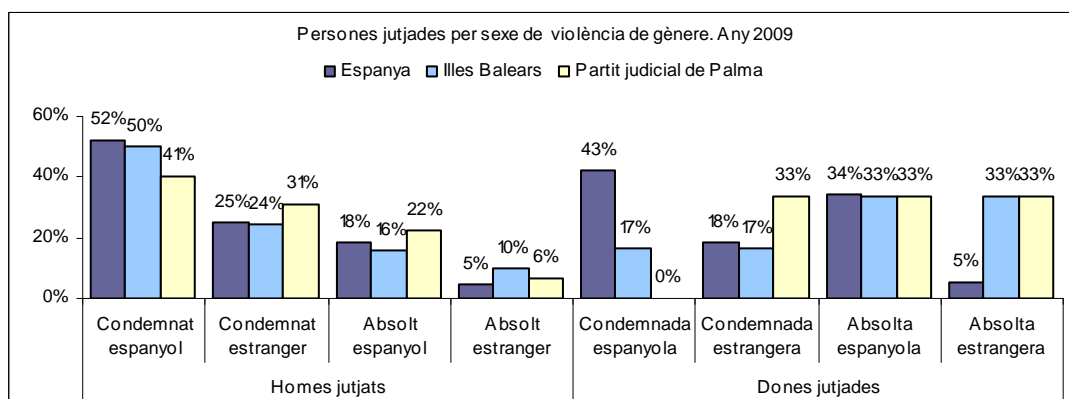
Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Persones enjudiciades per violència de gènere per sexes. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Total de persones jutjades	22.760	984	336
Condemnat/ada espanyol/la	11.809	491	135
Condemnat/ada estranger/ra	5.630	238	104
Absolt/ta espanyol/la	4.214	154	75
Absolt/ta estranger/ra	1.107	101	22
Homes jutjats	22.419	978	333
Condemnat espanyol	11.664	490	135
Condemnat estranger	5.568	237	103
Absolt espanyol	4.098	152	74
Absolt estranger	1.089	99	21
Dones jutjades	341	6	3
Condemnada espanyola	145	1	0
Condemnada estrangera	62	1	1
Absolta espanyola	116	2	1
Absolta estrangera	18	2	1

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Processos per delictes de violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Processos per delictes	11.414	578	171

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

% condemnes entre els enjudiciats per nacionalitat de violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Condemnes entre els enjudiciats	76,5%	74,9%	70,4%
Condemnes entre els espanyols enjudiciats	73,6%	76,1%	64,4%
Condemnes entre els estrangers enjudiciats	83,5%	73,2%	81,3%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Persones enjudiciades per violència de gènere per sexes. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Total de persones enjudiciades	22.760	984	336
Condemnat/ada espanyol/a	11.809	491	135
Condemnat/ada estranger/ra	5.630	238	104
Absolt/ta espanyol/a	4.214	154	75
Absolt/ta estranger/ra	1.107	101	22
Homes jutjats	22.419	978	333
Condemnat espanyol	11.664	490	135
Condemnat estranger	5.568	237	103
Absolt espanyol	4.098	152	74
Absolt estranger	1.089	99	21
Dones jutjades	341	6	3
Condemnada espanyola	145	1	0
Condemnada estrangera	62	1	1
Absolta espanyola	116	2	1
Absolta estrangera	18	2	1

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

Processos per delictes de violència de gènere. Any 2009			
	Espanya	Illes Balears	Partit Judicial de Palma
Processos per delictes	11.414	578	171

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

8.4. Evolució de les dades judicials

A partir de l'observació de les dades judicials dels darrers anys, es pot fer una afirmació: no existeix una tendència homogènia.

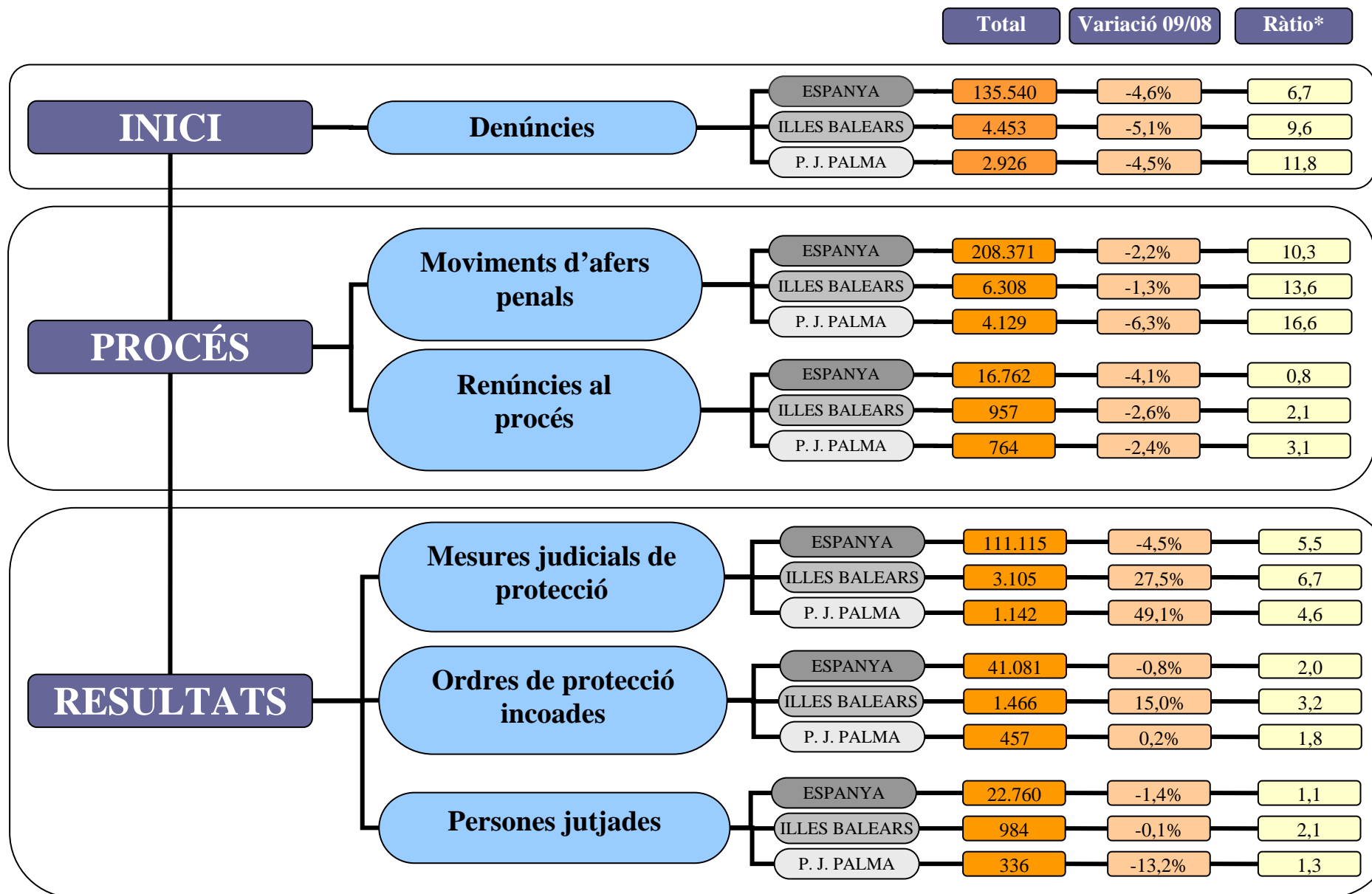
El vell tema de la violència de gènere fa relativament poc que ha començat a aflorar des de l'àmbit privat fins a l'esfera pública, fet que provoca que hi hagi hagut una dosificació heterogènia dels esforços per a combatre-la i per a mantenir-la a l'agenda de temes socials que preocupen. L'entrada de la Llei de mesures integrals el 2004 ha suposat un abans i un després en la implicació efectiva de les administracions. A mesura que aquestes han anat treballant per a lluitar contra la violència de gènere, s'ha anat despertant la consciència social del fenomen com a una xacra. De llavors ençà, entre d'altres coses, els casos judicials que tracten sobre violència de gènere han estat elevats als recentment creats Jutjats de Violència sobre la Dona. Per tractar-se d'una novetat judicial important, la xifra de condemnes o la ràtio d'ordres de protecció per denúncia sofreixen importants canvis en aquests primers anys de camí.

Tant al Partit Judicial de Palma com als seus territoris de referència, l'any 2009 es caracteritza per una disminució generalitzada de les denúncies: -4,5% al nostre Partit Judicial, -5,1% a les Illes Balears i -4,6% a Espanya. Aquesta ha tingut una correspondència amb els moviments d'afers penals i de persones jutjades (disminueixen un 6,3% i un 13,2% al nostre Partit Judicial). Aquestes fortes davallades sorprenen encara més si es té en compte que l'any anterior es va caracteritzar justament pel contrari, per un augment fort i generalitzat de les denúncies i de la resta de dades judicials.

Quant a les ordres de protecció i les mesures de protecció que se'n deriven, es donen ritmes molt diferents. Per començar, les ordres de protecció incoades, que es mantenen estables al nostre Partit Judicial, s'incrementen en un 15% a les Illes Balears, mentre que minven en un 0,8% a l'Estat espanyol. Succeeix el mateix amb les mesures judicials de protecció: augmenten amb força a Palma i les Illes Balears (49,1% i 27,5%, respectivament), però disminueixen un 4,5% a Espanya.

L'esquema de la pàgina següent recull aquestes dades, a més de les ràtios de les principals dades sobre violència de gènere del Consell General del Poder Judicial per cada 1.000 dones de 15 anys i més.

Esquema resum de les dades del Consell General del Poder Judicial

(*) Ràtio: elaborat amb la població a 1-1-2009 i en tants per 1.000 de dones de 15 i més anys.

Tercera part: Atenció a les víctimes

9. Els serveis d'atenció

A continuació es presenten dades generals sobre l'atenció específica a víctimes de violència de gènere realitzades al nostre municipi durant l'any 2009. Tot i no ser un recull exhaustiu, vol donar una idea global de l'atenció prestada. S'hi inclouen dades del municipi de Palma, amb una especial atenció a les que s'ofereixen des de l'Àrea d'Educació, Igualtat, Drets Cívics i Esports.

Quan ha estat possible, s'hi ha inclòs dades evolutives d'anys.

9.1. Àrea d'Educació, Igualtat, Drets Cívics i Esports

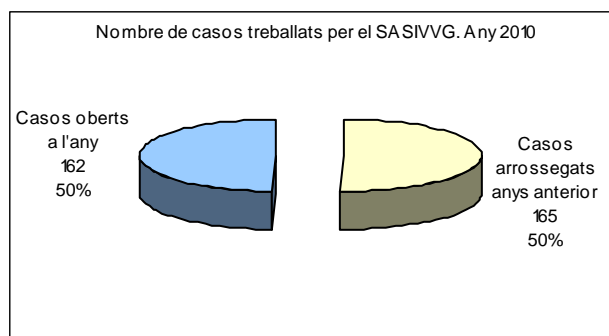
Des de la seva creació el 2007, l'Àrea d'Educació, Igualtat i Drets Cívics ha dedicat una atenció especial a avançar cap a l'eradicació de la violència de gènere. Per a això treballa des de diferents àmbits, amb la finalitat de donar resposta, dins les seves competències, a determinats aspectes recollits a la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere. Les seves dades d'atenció es presenten a continuació.

9.1.1. Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

El **Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere** és la resposta municipal a l'article 19.1 de la Llei de mesures de protecció integral contra la VG, que estableix que les VVG "tenen dret a serveis socials d'atenció, d'emergència, de suport i d'acollida i de recuperació integral". Per a això ofereix les següents prestacions:

- informació, assessorament i suport a les víctimes de violència de gènere i als professionals que les atenen
- servei d'acompanyament
- servei de teleassistència mòbil

Durant l'any 2009 s'atengueren un total de 365 casos, dels quals 191 foren casos nous. Això suposa un increment de casos nous, en relació amb l'any anterior, d'un 36%. A 2010, la xifra de persones ateses ha estat de 327, la meitat dels quals són casos nous.

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Persones ateses per el SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
Persones ateses des del SASIVVG (nous casos)	58	82	141	191	162
Aparells de teleassistència mòbil concedits	45	56	65	56	39

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

A continuació es donen algunes dades sobre el perfil de les persones ateses durant 2010.

- Dos de cada tres dones tenen entre 25 i 39 anys, tant si tenim en compte els casos nous com la totalitat de les atencions durant l'any. Les persones de menys de 25 són el 9%, i el 31% correspon a majors de 39.
- El 54% de les dones són espanyoles, el 34%, estrangeres no comunitàries i 9% restant, estrangera comunitària.
- Sovint es tracta de dones en què a la seva situació de víctimes se suma la indefensió econòmica i social:
 - La majoria es troba a l'atur (50%).
 - Un 20% tenen necessitat d'un nou allotjament.
 - El 35% no compten amb suport familiar.
- La major part de les víctimes ateses ha patit violència física (77%) i/o psicològica (84%).
- 8 de cada 10 dones han interposat una denúncia (78%).

D'altra banda, durant el 2010 es concediren 39 aparells de teleassistència mòbil, la qual cosa suposa una disminució del 30% respecte de l'any anterior.

Persones ateses per grup d'edat pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
<16	0,0%	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%
16-19	0,0%	1,2%	2,8%	3,7%	0,6%
20-24	3,4%	1,2%	9,2%	7,9%	8,6%
25-29	24,1%	19,5%	12,1%	15,2%	19,8%
30-34	20,7%	25,6%	15,6%	23,0%	19,1%
35-39	20,7%	23,2%	22,7%	16,2%	19,8%
40-44	17,2%	14,6%	17,7%	12,6%	13,6%
45-49	3,4%	7,3%	9,9%	5,8%	8,6%
50-54	5,2%	1,2%	5,0%	4,2%	3,7%
55-59	0,0%	3,7%	0,7%	4,7%	3,7%
60-64	3,4%	0,0%	2,1%	0,5%	1,2%
>65	1,7%	1,2%	2,1%	2,1%	0,0%
No consta	0,0%	0,0%	0,0%	4,2%	1,2%
Total	100%	100%	100%	100%	100%
Edat mitjana	36,4	36,0	36,5	-	-

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctima de Violència de Gènere

Situació laboral de les persones ateses pel SASIVVG			
	2008	2009	2010
Activa aturat/da	40,6%	56,8%	50,0%
Activa ocupat/da	42,0%	22,4%	26,5%
Inactius/ves estudiant	0,0%	0,5%	0,0%
Inactius/ves incapacitat/da per treballar	0,0%	0,5%	5,6%
Inactius/ves les seves tasques	2,2%	1,0%	1,9%
Inactius/ves pensió jubilació	1,4%	1,6%	0,0%
Inactius/ves perceb altre tipus pensió	0,7%	1,0%	0,0%
Inactius/ves altre situació	0,0%	2,6%	0,6%
Situació irregular	2,9%	5,2%	9,3%
No determinada	10,1%	8,3%	6,2%
Total	138	192	162

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctima de Violència de Gènere

Nacionalitat de les persones ateses pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
Dones espanyoles	70,7%	59,8%	55,3%	60,2%	53,7%
Dones estrangeres comunitàries	5,2%	2,4%	17,7%	8,9%	8,6%
Dones estrangeres no comunitàries	24,1%	37,8%	27,0%	30,4%	37,7%
No consta				0,5%	0,0%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Suport familiar de les persones ateses pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
Tenen suport familiar/amistats	70,7%	50,0%	61,0%	56,0%	64,8%
No tenen suport familiar/amistats	29,3%	50,0%	39,0%	44,0%	35,2%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Necessitat nou allotjament de les persones ateses pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
Necessitat nou allotjament	43,1%	34,2%	22,0%	27,2%	20,4%
No necessitat nou allotjament	56,9%	65,9%	78,0%	72,8%	79,6%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Tipus de violència de les persones ateses pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
Violència física	89,7%	85,4%	79,4%	80,6%	76,5%
Violència psicològica	98,3%	92,7%	94,3%	92,1%	84,0%
Violència sexual	25,9%	23,2%	17,0%	13,1%	9,9%
Violència econòmica	25,9%	14,6%	17,7%	15,7%	28,4%
Violència social	17,2%	24,4%	24,1%	23,0%	25,9%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Mesures penals de les persones ateses pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
Denúncies	89,7%	90,2%	74,5%	77,0%	78,4%
Ordres de protecció o allunyament sol·licitades	89,7%	81,7%	57,4%	58,1%	54,9%
Ordres de protecció o allunyament concedides	81,0%	59,8%	48,2%	36,1%	50,0%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Persones del SASIVVG que posseeixen TAM			
	2008	2009	2010
Total	138	192	162
Sí	68	65	24,1%
No	70	127	75,9%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Evolució dels acompanyaments realitzats pel SASIVVG a persones usuàries			
	2008	2009	2010
Total acompanyaments	201	359	288
Total persones acompanyades	69	116	122

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctima de Violència de Gènere

La rapidesa i la qualitat amb què s'atenen les víctimes queda recollida a la **Carta de compromisos del Servei d'Atenció a Víctimes de Violència de Gènere**, que compta amb la certificació AENOR des de febrer de 2010. Emmarcada en el model de gestió de la qualitat de l'Ajuntament de Palma, pretén un servei més eficaç, eficient i en procés de millora contínua.

El grau de compliment ha estat del 100% en els casos a 2010 en relació amb els compromisos següents:

- *El temps de espera entre la demanda i l'atenció no serà superior a 3 dies hàbils en el 90% de les demandes i en el 10% restant no serà superior a 6 dies hàbils.*
- *Disponibilitat d'acompanyament en el 100% de casos, a interposar denúncia, dins l'horari d'atenció del servei.*
- *Valoració de les demandes d'atenció terapèutica per a les persones víctimes i els seus fills i filles, en un termini no superior a 15 dies hàbils en el 95 % dels casos i en el 5% restant no serà superior a 21 dies hàbils.*
- *Donar resposta a totes les demandes d'atenció de les persones agressores, en un termini inferior a 5 dies hàbils en el 90% dels casos i en el 10% restant en un termini inferior 11 dies hàbils.*

D'altra banda, l'índex de satisfacció de les persones ateses ha estat d'un 9,5 sobre 10, i el dels professionals que mantenen contacte amb el servei, d'un 9,14.

QUADRE DE COMANDAMENT DELS INDICADORS DE QUALITAT DE LA CARTA DE COMPROMISOS DEL SERVEI D'ATENCIÓ A VÍCTIMES DE VIOLÈNCIA DE GÈNERE 2010

Compromisos	Indicadors	Observacions	Nivell d'incompliment	gen-10	feb-10	març-10	abr-10	maig-10	juny-10	jul-10	ag-10	set-10	oct-10	nov-10	des-10	Total 2010
5. Donar resposta a totes les demandes d'atenció de les persones agressores, en un termini inferior a 5 dies hàbils en el 90% dels casos i en el 10% restant en un termini inferior 11 dies hàbils.	5. Percentatge de casos als que el temps de resposta a les demandes d'atenció de les persones agressores es inferior a 5 dies hàbils.		NC si 6 dies hàbils en el 90% i 13 dies en el 10% restant	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%	100%
6. Avaluarem el grau de satisfacció de les persones ateses i obtindrem un resultat en un 80% d' entre 4 i 5 (a una escala de 1 a 5).	6. Índex de satisfacció de les persones ateses		NC si igual o menys del 75%													9,50
7. Avaluarem el grau de satisfacció dels professionals que mantenen contacte amb el nostre servei. L'índex de satisfacció sobre el servei rebut, serà superior a un 8 de mitjana a les qüestions de l'enquesta.	7. Índex de satisfacció dels professionals que mantenen contacte amb el nostre servei	Grup focal el 13 de desembre	NC si igual o menys del 75%													9,14
8. Contestar el 100% de les queixes relatives a la gestió del servei en un temps igual o inferior a 7 dies laborables.	8. Percentatge de queixes que es responen en un termini igual o inferior a 7 dies laborables.		90%	No hi ha DMS	No hi ha DMS	No hi ha DMS	No hi ha DMS	No hi ha DMS	No hi ha DMS	No hi ha DMS	No hi ha DMS	No hi ha DMS	No hi ha DMS	No hi ha DMS	No hi ha DMS	No hi ha DMS

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctima de Violència de Gènere

9.1.2. Mentories

El Projecte Mentories d'atenció psicosocial per a fills i filles de víctimes de violència de gènere respon a la voluntat d'atendre els menors a càrrec de víctimes de violència de gènere, per tal de prevenir les situacions que puguin suposar danys psíquics i físics. Es dirigeix a nins i nines de 4 a 18 anys d'edat que han patit situacions de violència de gènere a l'àmbit familiar, i té com a objectiu principal ajudar-los a identificar models materns i paterns positius que permetin construir noves formes de relació, evitant el cicle repetitiu de la violència.

Gestionat per la Fundació Ires, la xifra de famílies ateses no ha fet sinó créixer: el 2009 es varen atendre 52 famílies (10 més que l'any anterior), i a 2010, 70.

- La xifra de persones ateses ha estat 145 el 2009 i 173 el 2010.

Els serveis derivants al Projecte són principalment els centres municipals de serveis socials, el Servei d'Atenció Social a Víctimes de Violència de Gènere o una actuació mixta (53% de les demandes), però alhora existeix una àmplia xarxa de serveis derivants molt diversa, com ara l'IBD, el Servei d'Assistència Psicològica a Víctimes de Violència de Gènere o el Casal de Manacor, entre d'altres. Cal destacar que el servei gaudeix d'un important coneixement entre la ciutadania, ja que quasi una quarta part de les demandes es realitzaren de forma directa.

- Les persones adultes referents són principalment dones (el 2010 tot just s'obriren expedients a dos pares i els seus fills/filles) i d'entre 31 i 40 anys (52%). El 56% són espanyoles i el 35%, estrangeres no comunitàries.
- El 58% dels infants atesos a 2010 tenen entre 4 i 9 anys, el 28% entre 10 i 14 anys i el 14% de 15 a 18 anys. Sis de cada 10 són nins.

Demandes, expedients oberts i persones ateses pel Projecte Mentories. Anys 2008-2010

	Casos/famílies			Persones ateses		
	2008	2009	2010	2008	2009	2010
Demandes	42 demandes	64 demandes	..	105 persones	157 persones	..
Expedients oberts	42 famílies	52 famílies	81 famílies	105 persones (42 mares i 63 infants)	145 persones (52 mares i 93 infants)	214 persones (79 mares, 2 pares i 133 infants)

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades de la Fundació Ires

Demandes d'atenció al Projecte Mentories segons servei derivant. Anys 2008-2010						
	2008		2009		2010	
	Total	%	Total	%	Total	%
Total	42	100%	64	100%	81	110%
Centres municipals de serveis socials	15	35,7%	13	20,3%	8	9,9%
CMSS Ciutat Antiga	4	9,5%	1	1,6%	1	1,2%
CMSS Llevant Nord	2	4,8%	1	1,6%	1	1,2%
CMSS Nord	0	0,0%	4	6,3%	1	1,2%
CMSS Mestral	2	4,8%	4	6,3%	0	0,0%
CMSS Est/Litoral	1	2,4%	3	4,7%	2	2,5%
CMSS Ponent	1	2,4%	0	0,0%	2	2,5%
CMSS Estacions	1	2,4%	0	0,0%	0	0,0%
CMSS Llevant Sud	4	9,5%	0	0,0%	1	1,2%
Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere	10	23,8%	15	23,4%	19	23,5%
Mixt Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere i CMSS	6	14,3%	6	9,4%	5	6,2%
Servei d'Assistència Psicològica a Víctimes de Violència de Gènere (EULEN)	6	14,3%	9	14,1%	0	0,0%
Institut Balear de la Dona	3	7,1%	4	6,3%	1	1,2%
Directament	0	0,0%	15	23,4%	42	51,9%
Altres	0	0,0%	2	3,1%	0	0,0%
Casal Manacor	0	0,0%	1	1,6%	0	0,0%
Jutjats	0	0,0%	0	0,0%	1	1,2%
SAPM	0	0,0%	1	1,6%	0	0,0%
Policia Local	1	2,4%	0	0,0%	0	0,0%
SMA a Persones que maltracten a l'Àmbit de la Parella	0	0,0%	0	0,0%	1	1,2%
Oficina d'Atenció a les Víctimes del Delicte	1	2,4%	0	0,0%	0	0,0%
Desconegut	0	0,0%	0	0,0%	4	4,9%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades de la Fundació Ires

Característiques de les persones adultes referents ateses pel Projecte Mentories							
		2008		2009		2010	
		Total	%	Total	%	Total	%
Total		42	100%	52	100%	66	100%
Sexe	Home	0	0,0%	2	3,8%	2	3,0%
	Dona	42	100,0%	50	96,2%	64	97,0%
Edat	19 a 30 anys	11	26,2%	8	15,4%	17	25,8%
	31 a 40 anys	14	33,3%	29	55,8%	34	51,5%
	40 a 50 anys	16	38,1%	15	28,8%	14	21,2%
	51 o més anys	1	2,4%	0	0,0%	1	1,5%
	Desconeguda	0	0,0%	0	0,0%	0	0,0%
Nacionalitat	Espanyola	29	69,0%	35	67,3%	37	56,1%
	Estrangera comunitària	12	28,6%	2	3,8%	6	9,1%
	Estrangera no comunitària	1	2,4%	15	28,8%	23	34,8%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades de la Fundació Ires

Característiques dels infants amb expedient obert atesos pel Projecte Mentories							
		2008		2009		2010	
		Total	%	Total	%	Total	%
Total		63	100%	74	100%	88	100%
Edat	4 a 9 anys	33	52,4%	47	63,5%	51	58,0%
	10 a 14 anys	21	33,3%	22	29,7%	25	28,4%
	15 a 18 anys	9	14,3%	5	6,8%	12	13,6%
Sexe	Nins	32	50,8%	41	55,4%	53	60,2%
	Nines	31	49,2%	33	44,6%	35	39,8%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades de la Fundació Ires

9.1.3. Servei Municipal d'Atenció a Persones Maltractadores dins l'Àmbit de la Parella

El Servei Municipal d'Atenció a Persones Maltractadores dins l'Àmbit de la Relació de Parella (SMAPM) és un servei de l'Àrea d'Educació, Igualtat, Drets Cívics i Esports de l'Ajuntament de Palma. Des del mes de juliol de l'any 2008 és gestionat per la Fundació Institut de Reinserció Social (IREs).

Ofereix intervenció individualitzada i grupal a persones amb un historial de violència envers la seva parella i/o dins el nucli familiar. Es pretén que les persones que presenten aquestes dificultats i acudeixen voluntàriament al programa es puguin fer responsables dels seus actes i de les conseqüències que aquests tenen, fent una revisió dels seus episodis violents i vivències personals, i de les idees o creences que els afavoreixen.

El servei s'adreça a persones majors de 18 anys amb residència al municipi de Palma que exerceixin o hagin exercit violència física i/o psicològica envers la seva parella i que voluntàriament facin demanda d'ajuda o quan, comptant amb una mesura judicial (suspensió de condemna) l'equip valori la idoneïtat per a la inclusió al programa.

L'any 2010 a més s'ha participat en el desenvolupament d'un projecte pilot de reeducació d'agressors amb mesures alternatives a presó, liderat per la Subsecretaria d'Igualtat.

En aquest any, les persones ateses i el seu perfil és el següent:

- Es varen atendre 85 persones, xifra que suposa un augment del 57% respecte a l'any anterior.
- Hi ha una majoria d'homes en edats compreses entre els 26 i els 45 anys (64%). Els menors de 26 anys han disminuït el seu pes relatiu en els dos darrers anys (passen de ser el 24% al 7%).
- Poc més de la meitat són de nacionalitat espanyola (55%) situació inversa als dos darrers anys, quan els estrangers eren majoria.
- Hi ha més persones solteres i casades (al voltant del 40% cada grup) que separades o divorciades.
- Només han estat denunciades un 26% de totes les persones ateses; el 27% manifesta consumir substàncies tòxiques i un 18% té antecedents psiquiàtrics.
- Quant a la seva situació laboral, sis de cada 10 estan aturats en el moment de ser atesos pel Servei.
- El tipus de violència exercida contra la parella de les persones que han accedit al servei és en un 52% física i psíquica, en un 28% psicològica i en un 6% física.

		2008 (2n semestre)		2009		2010	
		Total	%	Total	%*	Total	%*
Total		38	100%	54	100%	85	100%
Edat	De 18 a 25 anys	9	23,7%	7	15,6%	6	7,1%
	De 26 a 35 anys	7	18,4%	20	44,4%	32	37,6%
	De 36 a 45 anys	6	15,8%	14	31,1%	22	25,9%
	De 46 a 55 anys	3	7,9%	3	6,7%	13	15,3%
	Més de 55 anys	0	0,0%	1	2,2%	6	7,1%
	Desconeguda	13	34,2%	0	0,0%	6	7,1%
Nacionalitat	Espanyola	18	47,4%	21	44,7%	47	55,3%
	Llatinoamericana	5	13,2%	23	48,9%	26	30,6%
	Unió Europea	3	7,9%	2	4,3%	1	1,2%
	Africana	2	5,3%	1	2,1%	2	2,4%
	Desconeguda	10	26,3%	0	0,0%	7	8,2%
Estat civil	Solter	11	28,9%	18	40,0%	31	36,5%
	Casat	7	18,4%	19	42,2%	35	41,2%
	Separat	4	10,5%	8	17,8%	10	11,8%
	Divorciat	3	7,9%	0	0,0%	2	2,4%
	Parella de fet	0	0,0%	0	0,0%	1	1,2%
	Desconegut	13	34,2%	0	0,0%	6	7,1%
Convivència	Parella	8	21,1%	16	34,8%	34	40,0%
	Familiars	9	23,7%	11	23,9%	15	17,6%
	Amics	0	0,0%	0	0,0%	1	1,2%
	Comparteix pis	0	0,0%	0	0,0%	10	11,8%
	Sol	4	10,5%	10	21,7%	15	17,6%
	Altres	3	7,9%	9	19,6%	3	3,5%
	Desconeguda	1	2,6%	0	0,0%	7	8,2%
Estudis	Primaris	7	18,4%	19	42,2%	35	41,2%
	Secundaris	14	36,8%	19	42,2%	33	38,8%
	Superiors	1	2,6%	7	15,6%	9	10,6%
	Sense estudis	0	0,0%	0	0,0%	1	1,2%
	Desconegut	3	42,1%	0	0,0%	7	8,2%
Situació laboral	Actiu	18	47,4%	23	50,0%	50	58,8%
	No actiu	6	15,8%	23	50,0%	21	24,7%
	Economia submergida	0	0,0%	0	0,0%	6	7,1%
	Pensionista	0	0,0%	0	0,0%	2	2,4%
	Desconegut	14	36,8%	0	0,0%		0,0%
Antecedents psiquiàtics	Sí	4	16,0%	8	17,0%	15	17,6%
Consum de drogues actual	Sí	7	28,0%	15	33,0%	23	27,1%
Situació judicial	Denúncia	19	50,0%	33	71,7%	22	25,9%
	No denúncia	4	10,5%	43	28,3%	26	30,6%
	Altres	0	0,0%	0	0,0%	29	34,1%
	Desconegut	15	39,5%	0	0,0%	8	9,4%

*: per a cada característica, els percentatges s'han calculat a partir del total de casos on es coneixen les dades de perfil corresponents

Font: elaborat per l'Observatori Municipal d'Igualtat a partir de dades de la Fundació Ires

Via d'accés al Servei Municipal d'Atenció a Persones Maltractadores dins l'Àmbit de la Relació de Parella				
	2009		2010	
	Total	%	Total	%
Total	54	100%	85	100%
CIS	14	25,90%	10	12%
IBDona	0	0,00%	11	13%
Voluntari	18	33,30%	0	0%
Serveis d'Atenció a Víctimes	8	14,80%	0	0%
CMSS	6	11,10%	7	8%
USM	0	0,00%	5	6%
Serveis de menors	4	7,40%	0	0%
SASJ	2	3,70%	8	9%
Salut mental	1	1,90%	0	0%
Servei d'Atenció a Drogodependències	1	1,90%	5	6%
Difusió	0	0,00%	8	9%
Altres	0	0,00%	28	33%
Desconegut	0	0,00%	3	4%

Font: elaborat per la Fundació Ires

Tipus de violència exercida per les persones ateses pel Servei Municipal d'Atenció a Persones Maltractadores dins l'Àmbit de la Relació de Parella						
	2008 (2n semestre)		2009		2010	
	Total	%	Total	%	Total	%
Total	38	100%	47	100%	85	100%
Psicològica	11	28,9%	16	34,0%	24	28,2%
Física	2	5,3%	8	17,0%	5	5,9%
Sexual	0	0,0%	0	0,0%	1	1,2%
Psicològica i física	8	21,1%	22	46,8%	44	51,8%
Psicològica, física i sexual	1	2,6%	1	2,1%	1	1,2%
Desconegut	16	42,1%	0	0,0%	10	11,8%

Font: elaborat per la Fundació Ires

9.1.4 Projecte pilot: reeducació de persones agressores amb mesura de presó alternativa (MPA)

Entre el 22 de desembre de 2009 i el 15 de juliol de 2010 s'han atès un total de 24 persones. Es tracta de persones derivades dels serveis penitenciaris, amb mesura de presó alternativa (MPA). La majoria de les persones ateses no tenien antecedents penals previs (92%).

Es varen organitzar dos grups. Cada un va tenir 25 sessions de dues hores de durada cada una, a més de les entrevistes individuals d'anamnesi i de seguiment. Sols es van tenir tres baixes (1 a un grup i 2 a l'altra).

Encara és prest per a valorar l'assoliment i la permanència de les qüestions treballades als grups. Sols s'ha realitzat un seguiment "post" i les valoracions són bones i positives, però cal veure'n la permanència en el temps i les relacions (noves i/o actuals).

Les seves edats oscil·len entre els 25 i els 70 anys. Majoritàriament són de nacionalitat espanyola (75%), tenen fills/filles (79%) i estan separats (54%). Quant a les seves situacions laborals, el 63% de les persones ateses tenen feina actualment, principalment a la construcció (46%), ocupen o ocupaven càrrecs subalterns (79%) i treballen des de fa més de 20 anys (54%).

Encara hi ha més diversitat al tipus de relació que mantenien amb la parella o exparella: es troben tant homes que fa menys de 5 anys que estan o estaven amb la seva parella (45,8%) com homes que fa més de 20 anys (25%).

Grup mesures alternatives a presó (MPA) 22 de desembre de 2009- 15 de juliol de 2010			
		Total	%
Total		24	100%
Edat	De 25 a 35	7	29,2%
	De 36 a 45	8	33,3%
	De 46 a 55	7	29,2%
	De 56 i més	2	8,3%
Nacionalitat	Espanyola	18	75,0%
	Estrangera	6	25,0%
Estat civil	Fadri	7	29,2%
	Casat	4	16,7%
	Separat/divorciat	13	54,2%
Nombre de fills	Cap	5	20,8%
	1	4	16,7%
	2	9	37,5%
	3 i mes	6	25,0%
Estudis	Sense estudis	1	4,2%
	Primaris	13	54,2%
	Secundaris	7	29,2%
	Universitaris	3	12,5%
Situació laboral	Treballa	15	62,5%
	Aturat	7	29,2%
	Jubilat	2	8,3%
Professió	Construcció	11	45,8%
	Hoteleria	4	16,7%
	Serveis empresarials	8	33,3%
	Altres	1	4,2%
Escala professional	Subaltern	19	79,2%
	Comand. intermedi	1	4,2%
	Comandament	4	16,7%
Anys treballant	Menys de 10 anys	3	12,5%
	De 10 a 15 anys	7	29,2%
	De 16 a 20 anys	1	4,2%
	De 21 a 25 anys	4	16,7%
	Més de 25 anys	9	37,5%
Ingressos	Baixos	13	54,2%
	Mitjans	9	37,5%
	Alts	2	8,3%
Antecedents penals	Sí	2	8,3%
	No	22	91,7%
Anys amb la parella	D'1 a 5 anys	11	45,8%
	De 6 a 10 anys	5	20,8%
	D'11 a 15 anys	2	8,3%
	De 16 a 20 anys	0	0,0%
	De 21 anys i més	5	20,8%
	Desconegut	1	4,2%
Nombre de parelles prèvies	Cap	8	33,3%
	1 parella	12	50,0%
	2 parelles	1	4,2%
	3 parelles	3	12,5%

Font: Fundació IReS

9.1.5 Tallers grupals i d'elaboració personal

Des de l'Àrea es fan tres tallers grupals i d'elaboració personal: Art Teràpia, Tolerància Zero i Taller d'autodefensa personal.

Art Teràpia

L'objectiu del taller Art Teràpia és capacitar les dones víctimes de violència per a desenvolupar la seva autonomia personal i potenciar la seva capacitat de presa de decisions.

Entre octubre de 2009 i juny de 2010 s'han realitzat, de forma setmanal, 35 sessions al Centre Social Flassaders. De les 15 entrevistes realitzades se seleccionaren un total de 6 dones. No hi ha un perfil unitari d'aquestes dones, més enllà d'haver estat derivades del servei d'atenció a víctimes.

Abans se n'havien fet 2 edicions: de novembre de 2007 a juny de 2008 i d'octubre de 2008 a juny de 2009.

Tolerància Zero (col·laboració amb la Caixa)

El 2010 s'han realitzat 4 tallers. Cadascun s'ha desenvolupat mitjançant 8 sessions grupals, amb una durada total de 20 hores i treballant temes relacionats amb l'autoestima.

Hi han participat 39 dones.

Taller d'autodefensa personal

Impartit per agents de la Brigada de Violència Domèstica i de Gènere de la Policia Local de Palma i professionals de la psicologia de l'Oficina d'Atenció a les Víctimes del Delicte. S'han programat durant el 2010 quatre tallers, en els quals hi han participat 28 dones víctimes en total.

9.1.6. Pacte Palma contra la Violència de Gènere

El **Pacte Palma contra la Violència de Gènere** és, d'altra banda, una iniciativa d'implicació ciutadana en la lluita contra la violència de gènere i en favor de la igualtat. Se simbolitza per mitjà d'un manifest aprovat per unanimitat l'octubre de 2008, que inclou un seguit de fites comunes a les quals els ciutadans de forma individual o des d'associacions, entitats, empreses, serveis, etc. poden adherir-se.

Atès aquest caràcter participatiu, resulta important que la ciutadania es vagi adherint al Pacte. Durant l'any 2009 s'hi adheriren 1.018 persones i 56 entitats. A 2010, les persones adherides foren 2.017, i les entitats, 15. Així resulta un total de 3.847 persones i 164 entitats des de 2008.

Adhesions al Pacte Palma contra la Violència de Gènere 2008-2010				
	2008	2009	2010	Total
Ciutadania	812	1.018	2.017	3.847
Entitats	91	56	15	164

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

El web informatiu www.pactepalma.com, una important eina de difusió des de la qual la ciutadania es poden adherir al Pacte, va rebre el 2009 fins a 9.000 visites per part de 4.034 visitants diferents. El 2010 s'han registrat 11.830 visites de 7.516 visitants diferents. És una pàgina "diürna" i de dies laborables i d'any en any s'incrementa el seu ús, pel que fa tant a les visites com a les descàrregues de documentació i imatges.

Durant el 2010 s'han realitzat i distribuït via web a totes les persones i entitats adherides al Pacte 17 edicions del **butlletí informatiu *Infopactepalma***.

Tallers preventius

El 2010 es realitzaren un total de 71 tallers preventius de violència de gènere, realitzats en col·laboració amb la CAM. Es dirigiren principalment a alumnat de primària i secundària (24 tallers cadascun), però també associacions (15 tallers) i professionals (8). Respecte de l'any passat s'han incrementat els tallers a primària i ha disminuït el pes dels dirigits a professionals.

Com a resultat de la feina realitzada des de 2008 la xifra total de tallers realitzats ha estat de 189 . Durant aquest temps hi han participat un total de 7.121 persones, amb un 57% de dones i un 43% d'homes.

Tallers preventius en col·laboració amb la CAM. 2008-2010							
	2008		2009		2010*		TOTAL
	Programats	Realitzats	Programats	Realitzats	Programats	Realitzats	Realitzats
Total	63	62	59	56	73	71	189
Primària	**		5	5	24	24	29
Secundària	53	53	15	15	24	24	92
Professionals	8	7	21	20	9	8	35
Associacions	2	2	17	16	16	15	33
Prensa			1	0			0

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

* Hi ha un sol taller cancel·lat i queden 7 tallers per a realitzar fins a finals de 2010

** Les caselles en gris signifiquen que durant l'any no es va programar cap espai per al col·lectiu definit.

Participants als tallers preventius. 2008-2009										
	2008		2009		2010		Total			
	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Homes	Dones	Total	%
TOTAL	630	913	377	603	749	849	1756	2.365	4.121	100%
Primària			80	66	259	215	339	281	620	15,0%
Secundària	599	747	131	153	293	338	1023	1.238	2.261	54,9%
Professionals	31	152	84	223	67	122	182	497	679	16,5%
Associacions	0	14	82	161	130	174	212	349	561	13,6%
Prensa			0	0			0	0	0	0,0%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Nota: les caselles en gris signifiquen que durant l'any no es va programar cap espai pel col·lectiu definit.

Una de les activitats que reben una major difusió entre la ciutadania és la Cursa Popular contra la Violència de Gènere, que el passat 21 de novembre va comptar amb uns 2.000 participants (57% dones i 43% homes).

L'any 2009 s'hi varen inscriure 1.572 persones (53% dones i 47% homes) i es comptà amb la participació de 94 persones voluntàries que donaven suport a les accions.

Destaquem la col·laboració del Govern de les Illes Balears, del Consell Insular de Mallorca, de la CAM, de la Federació d'Atletisme i de C&A.

9.2. Altres serveis municipals

9.2.1. Servei d'Acollida per a Dones i Famílies (SADIF)

El **Servei d'Acollida per a Dones i Famílies (SADIF)**, gestionat per la Fundació Salut i Comunitat, té com a funcions donar acollida temporal a dones soles o amb fills, amb problemàtica de maltractaments i que han d'abandonar el seu domicili, a més d'oferir acollida a famílies en situació d'emergència social residents o transeünts a Palma. Com a objectiu general es marca oferir atenció específica a dones i famílies que hi accedeixen, realitzant una valoració de les problemàtiques presentades i emprenent, juntament amb les persones ateses, un procés de reinserció social. Té un total de 48 llits disponibles per a dones, 18 habitacions per unitat familiar, 8 llits per a famílies i 3 per unitat familiar.¹⁸

Durant l'any 2010 s'atengueren 54 casos de dones víctimes de violència de gènere (59 a 2009) i els seus 46 infants. Aquesta xifra suposa el 34,2% del total de casos atesos, doncs el 65,8% restant correspon a emergència social.

- El 47% va haver de sortir del seu entorn de forma urgent, i una majoria (el 74,1%) ha denunciat. El tipus de maltractament és tant físic (79,6% dels casos) com psíquic (70,4%). Les problemàtiques que presenten són principalment d'habitatge (37,5%), sociolaboral (25,9%) i vinculat amb la immigració (12,5% dels casos).
- Respecte al perfil de les dones ateses, el 43,3% tenen entre 18 i 30 anys, el 42,6% entre 31 i 40 i l'11,1% restant, 41 anys o més. Sis de cada 10 són estrangeres (59,3%), i tenen, principalment, estudis primaris (21,1%) o de graduat escolar (35,2%). Un 59,3% no tenia ingressos, principalment per estar inactiva (44,4%) o aturada sense prestació (20,4%).

9.2.2. Policia Local

La Policia Local de Palma ofereix un servei que per la seva immediatesa, la proximitat i el grau de coneixement per part de la ciutadania es troba de forma directa vinculat al dia a dia dels maltractaments que s'esdevenen a Palma.

Efectivament, i seguint la tendència dels anys anteriors, el 2009 va continuar sent un servei molt utilitzat per les víctimes de violència de gènere per a demanar auxili. A continuació es resumeixen algunes dades d'atenció en relació amb el Servei d'Assistència a les Víctimes de Violència Domèstica i de Gènere durant el 2009:¹⁹

- El nombre de demandes d'auxili amb resposta judicial fou 700.
- Es feren 216 assistències psicològiques en situació de crisi.
- 356 persones foren ateses a les dependències policials.
- Es tutoritzaren de forma individualitzada 336 víctimes.
- S'encomanà el seguiment de 123 agressors.

Amb la voluntat de proporcionar el millor servei a la ciutadania i en el marc del Pla de modernització i qualitat de l'Ajuntament de Palma, la Policia Local de Palma va establir el 2006 una Carta de serveis. Realitzada en col·laboració amb l'Oficina d'Ajuda a Víctimes del Delicte, la Carta estableix uns indicadors de

¹⁸ Font: Institut Balear de la Dona (2010).

¹⁹ Font: Carta de Serveis. Assistència a Víctimes de Violència Domèstica i de Gènere.

qualitat en les atencions realitzades que permeten mesurar el percentatge de atencions que es realitzen dins uns estàndards prefixats. Els resultats són positius per a tots els indicadors: s'assoleixen els objectius i el nivell de satisfacció de les persones és molt alt.

- El 99,04% de les demandes d'auxili al 092 s'atenen abans de 9 minuts.
- El 94,83% de les assistències psicològiques en situació de crisi s'atenen abans de 20 minuts.
- S'atén a les dependències policials abans de 20 minuts en el 96,58% de les ocasions.
- Es tutela el 100% de les víctimes que ho requereixen.
- Es controlen i segueixen els agressors en el 100% dels casos.
- Les tres queixes presentades en relació amb el compliment de la Carta de serveis no arriben a suposar el 0,01%, i la Carta estableix un màxim d'un 3%.
- El 97,63% de les persones demandades mitjançant un sondeig telefònic un mes després d'interposar una denúncia tenen una opinió favorable sobre l'atenció rebuda.

Indicadors de qualitat de la Carta de serveis en relació amb el Servei d'Assistència a les Víctimes de la Violència Domèstica i de Gènere					
		2006	2007	2008	2009
Respostes a les demandes d'auxili al 092 ateses abans de 9 minuts	Nombre total de demandes d'auxili amb resposta policial (dades 2006=7 mesos)	614	693	706	700
	Mitjana mensual de demandes d'auxili amb resposta policial.	51,17	57,75	58,83	58,33
	Compliment del compromís (90%) de temps de resposta	98,24%	97,91%	98,53%	99,04%
Assistències psicològiques en situació de crisi ateses abans de 20 minuts	Nombre d'assistències psicològiques en situació de crisi (dades 2006=9 mesos)	220	244	209	216
	Mitjana mensual d'assistències psicològiques en situació de crisi	18,33	20,33	17,42	18
	Compliment del compromís (90%) en atenció psicològica	93,14%	92,00%	95,30%	94,83%
Atenció a les dependències policials ateses abans de 20 minuts	Nombre d'atencions en dependències policials (dades 2006=8 mesos)	554	360	343	356
	Mitjana mensual d'atencions a dependències policials	46,17	30	28,58	29,67
	Compliment del compromís (90%) en atenció en dependències	97,67%	96,38%	95,40%	96,58%
Víctimes tutelades de forma individualitzada per un agent	Nombre de víctimes tutelades	-	351	329	336
	Mitjana mensual de víctimes tutelades.	-	29,25	27,42	28
	Compliment del compromís (90%) en víctimes tutelades	-	100,00%	100,00%	100,00%
Control i seguiment dels agressors en el 100% dels casos encomanats pel grup de violència de gènere i domèstica	Nombre de casos encomanats	-	-	-	123
	Mitjana mensual de casos tramitats	-	-	-	10,25
	Compliment del compromís (100%) en agressors controlats	-	-	-	100,00%
Percentatge de queixes relatives a la carta de serveis	Nombre de queixes presentades.	2	0	0	3
	Compliment del compromís (no superà el 3%)	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Índex de satisfacció per part de les víctimes sobre el servei rebut	Sondeig telefònic (Atenció Global de la Pol. Local)	96,76%	95,62%	97,55%	97,63%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades de la Policia Local de Palma

9.3. Altres serveis no municipals

9.3.1 Institut Balear de la Dona (IBD)

A la seva memòria de l'any 2010²⁰ l'IBD recull informació sobre les activitats realitzades durant l'any 2009. Les que guarden relació amb l'atenció a VVG foren el Centre d'Informació de la Dona, habitatges per a la reinserció social, Servei d'Assistència Psicològica, Servei d'Atenció 24 Hores, materials didàctics per a prevenir la violència de gènere, Servei d'Assistència Psicològica a Menors Víctimes de Maltractament, Centre Coordinador de les Ordres de Protecció i Servei de Teletraducció.²¹

Com que es tracta d'un servei d'abast autonòmic, les dades d'atenció superen l'àmbit municipal. No obstant això, s'inclouen aquestes dades en aquest apartat ja que bona part de la feina feta per l'IBD repercuteix en dones residents a Palma.

- El Centre d'Informació de la Dona és un servei gratuït de l'Institut Balear de la Dona, que ofereix informació, orientació i assessorament en relació amb els àmbits jurídics, social, laboral i educatiu. Concretament, de les 5.443 demandes 406 (el 7,5%) corresponien a demandes d'informació sobre violència de gènere i versaven sobre temes socials.
 - A aquesta xifra caldria afegir una part considerable de les 606 consultes relacionades amb dret penal, i i que no s'especifica la xifra concreta.
- Quant als habitatges per a la reinserció social per a les dones VVG, l'Institut Balear de l'Habitatge (IBAVI) va adjudicar-ne en règim de lloguer i amb un preu preferent a tres dones que havien estat acollides a centres d'acolliment per violència de gènere. L'IBD s'encarregà d'equipar els habitatges. L'any anterior s'adjudicaren sis habitatges en les mateixes circumstàncies. La baixada és provocada per una disminució de demanda, ja que només es tramitaren quatre demandes.
- El Servei d'Assistència Psicològica a VVG, gestionat de gener a novembre de 2020 per Eulen Sociosanitarios i a desembre per Intress, té com a objectiu ajudar les dones i pal·liar les conseqüències negatives que pateixen, mitjançant la recuperació dels recursos i les habilitats que han restat bloquejats al llarg del maltractament. Al centre de Palma (hi ha dos centres més a Inca i a Manacor) s'han atès 273 dones, una xifra similar a la de l'any anterior, de 282.
 - El seu perfil majoritari respon al dels altres serveis: dones que han patit maltractaments físics i psíquics, amb estudis de certificat escolar, amb fills i amb uns ingressos menors als 6.000 € l'any.
- Totes les dones VVG en situació d'emergència poden telefonar en qualsevol moment del dia i qualsevol dia de l'any al Servei d'Acompanyament i d'Atenció Social Telefònica per a Casos d'Urgència per Violència de Gènere. Durant el 2010 el servei autonòmic rebé 958 telefonades de 602 usuàries diferents. Les emergències registrades foren 183.
 - Aquestes suposen una disminució respecte a l'any anterior del voltant del 6% (xifra de trucades i usuàries diferents). La disminució de les trucades d'emergència fou força superior, concretament del 30%.
 - 547 trucades foren desviades des de l'112 (57.1%), i 203 fou la mateixa persona agredida qui trucà al servei.

²⁰ Institut Balear de la Dona, 2011. *Memòria 2010*. Palma: Institut Balear de la Dona. Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració. Govern de les Illes Balears.

²¹ El Servei d'Atenció a Dona i Família, conveniat amb l'Ajuntament de Palma, s'ha inclòs a l'apartat "Altres serveis municipals".

- Com en anys anteriors, s'han ofert materials didàctics per a prevenir la violència de gènere a tota la comunitat educativa. Durant el curs 2009/2010 s'han format 27 professors i professores, que per segona vegada s'han pogut formar en modalitat a distància.
- El Servei d'Assistència Psicològica a Menors Víctimes de Maltractament, gestionat durant el 2009 per Eulen Sociosanitarios, es dirigeix a infants d'entre 3 i 17 anys que pateixen violència intrafamiliar i extrafamiliar, de forma directa o com a espectadors. Té un objectiu doble: assistir en el moment de la crisi familiar o personal i prevenir la possible reproducció del cicle de la violència. Durant l'any 2010 s'ha treballat en 22 casos (cinc més que l'any anterior). El perfil majoritari és el d'un infant d'entre 3 i 6 anys que ha patit maltractament psíquic i que ha estat observador del maltractament que ha patit sa mare.
- Des de l'any 2003 l'IBD assumeix la coordinació de les ordres de protecció, amb l'objectiu de realitzar un primer contacte per tal d'assegurar que totes les víctimes de maltractament de les Illes Balears tinguessin la informació i l'assessorament adient.
 - Durant el 2010 es reberen un total de 7.218 comunicacions, incloent-hi ordres de protecció, executòries, sentències, etc. Aquesta xifra es tradueix en 1.597 víctimes de violència de gènere, un 13,9% menys que el registrat l'any anterior. El 53,5% d'aquestes víctimes eren espanyoles, una disminució important respecte a 2009 (-22,5%). La xifra d'espanyoles i d'estrangeres avança a ritmes oposats: mentre que la xifra d'espanyoles s'ha incrementat en un 17,8%, la d'estrangeres ha minvat un 26,5%.
- El Servei de Teletraducció està adreçat als serveis especialitzats en violència de gènere i als serveis socials municipals, i permet mantenir una conversa normal sense barreres lingüístiques o culturals, mitjançant una unitat de telèfon mòbil i uns serveis de traducció en mig centenar d'idiomes. Durant 2010 s'han realitzat 364 teletraduccions en 17 idiomes.

9.3.2 Telèfon 016

El telèfon 016 suposa un recurs al qual es poden adreçar totes les dones víctimes de violència de gènere. Es tracta d'un instrument global i sistemàtic de l'actuació de les administracions públiques que dona informació i assessorament jurídic en matèria de violència de gènere a tota dona que ho requereixi a qualsevol hora durant els 365 dies de l'any. A més de derivar les telefonades d'emergència a l'112, treballa de forma coordinada amb altres serveis similars de les diferents comunitats autònomes.

Aquest servei d'abast estatal no proporciona dades desagregades per a Palma, però sí per al conjunt de les Illes Balears. Al llarg del 2009 es reberen 1.459 telefonades a la nostra comunitat autònoma i durant els tres primers trimestres de 2010, 1.184.

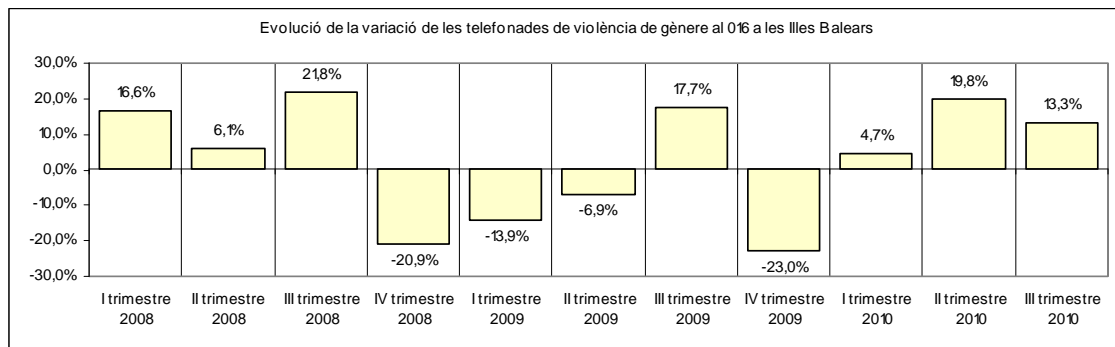
En consonància amb el que ha succeït amb altres indicadors, les xifres d'atenció han disminuït durant el 2009 en relació amb l'any anterior i ha minvat un 22% la xifra de telefonades.

Des de la seva posada en marxa, el 77% de les telefonades han estat realitzades per la dona víctima, però en un important 20% han estat realitzades per familiars i persones properes.

Evolució de les telefonades de violència de gènere al 016 a les Illes Balears				
	2007*	2008	2009	2010**
Total	368	1.876	1.459	1.184
I trimestre	..	429	377	333
II trimestre	..	455	351	399
III trimestre	..	554	413	452
IV trimestre	368	438	318	

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Ministeri d'Igualtat

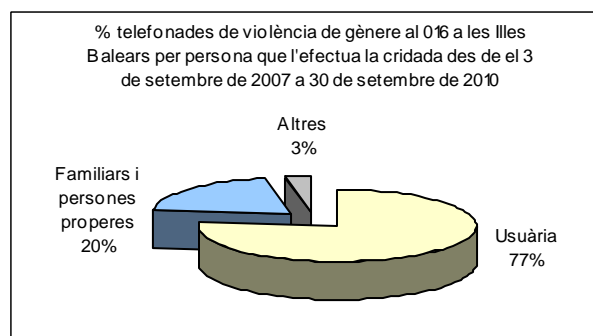
(*) Del 3 de setembre al 31 de desembre (**) Dades fins el setembre de 2010

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Ministeri d'Igualtat

Telefonades per violència de gènere al 016 a les Illes Balears per persona que l'efectua des del 3 de setembre de 2007 al 30 de setembre de 2010				
	Fins el 31 de gener 2009	Fins el 31 de desembre 2009	Fins el 31 de gener 2010	Fins el 30 de setembre 2010
Total	2.394	3.703	3.816	4.887
Usuària	1.937	2.935	3.014	3.755
Familiars i persones properes	385	660	692	988
Altres	72	108	110	144

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Ministeri d'Igualtat

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Ministeri d'Igualtat

9.3.2 Pis pont Nuevo Futuro

El pis pont és un habitatge gestionat per l'Associació Nuevo Futuro, que ofereix la substitució de la llar, amb caràcter temporal, a les dones maltractades físicament i psicològica i als seus infants, ja siguin dones majors de 18 anys o menors emancipades. Ofereix suport perquè les dones puguin fer un procés en un context més normalitzat i els ajuda a restablir les condicions d'autoestima i autonomia necessàries per a un funcionament social com a ciutadanes de dret. Així doncs, el seu objectiu general és permetre la incorporació en condicions, a la vida autònoma, a les dones i als seus fills/filles.

Al llarg de 2009 han estat ateses quatre dones i els seus 4 infants de 0 a 3 anys.²² A 2010, les dones ateses han estat cinc, i els seus infants, set. Totes elles han estat derivades des de centres d'acolliment (els altres dos).

El seu perfil és divers.

- Nacionalitat: una dona marroquina, una brasilera, una letona, una russa i una nigeriana.
- Quatre d'elles patiren maltractaments físics i psicològics, i una fou abandonada.
- Quatre dones havien interposat una denúncia contra la persona agressora.
- Dues dones tenien ingressos; altres dues tenien ingressos d'entre 250 € i 600 €, i una altra, superava aquesta xifra. La procedència d'aquests era eventual (2 casos) o de la RAI (1 cas).
- Una dona no sabia llegir ni escriure, una tenia estudis primaris, dues estudis secundaris i una estudis superiors.
- Totes elles tenien entre 25 i 40 anys.

²² L'any 2008 atengueren 11 dones i 15 infants. A la seva memòria destaquen que el 2009 s'ha caracteritzat per les poques entrades noves al pis pont, tot i que per la situació econòmica i social en què ens trobam s'han rebut moltes sol·licituds de derivació per motius aliens a la violència de gènere. Per a evitar una desestabilització de les usuàries que estan al centre no s'han pogut acceptar les dites sol·licituds. No obstant això, durant els darrers mesos sí que estan rebent noves demandes que s'ajusten al perfil del pis, ja que s'ha ampliat la xarxa de derivació.

10. Principals dades i conclusions

Com cada any, ens trobam davant una qüestió difícil: la quantificació de les dones que pateixen violència de gènere. Segons estimacions fetes a partir de la III Macroenquesta de Violència contra la dona de 2006, prop d'unes 3.900 dones s'autoconsiderarien víctimes de violència de gènere al municipi de Palma, una xifra que augmentaria a les 13.100 dones si hom s'ajusta a la definició tècnica considerada a la macroenquesta.

Però aquestes xifres són merament orientatives. Amb el que sí queda constància és amb l'estadística judicial i a les entitats que atenen les dones víctimes de violència de gènere que, això no obstant, té altres limitacions, la principal és que silencien les dones que no denuncien a la parella o exparella. Quant a les dades procedents del Consell General del Poder Judicial, cal afegir que donen un sumatori total de denúncies, moviments, etc., però no comptabilitzen la xifra total de dones, de manera que no és possible conèixer la mitjana de denúncies que interposen les víctimes.

Un cop comentades aquestes limitacions, les principals dades proporcionades pel Consell General del Poder Judicial referents a l'any 2009 per al partit judicial de Palma són les següents:

- S'ingressaren un total de 2.999 delictes. La major part (74%) foren lesions i maltractaments, seguits de delictes contra la llibertat (15%).
- Es registraren 2.926 denúncies. Dos tercers parts han estat presentades per la víctima, principalment amb un atestat policial. L'altre terç correspon a un 3% de denúncies presentades directament per familiars de la víctima (dues amb atestat policial), un 19% amb un informe de lesions, un 13% per intervenció directa policial i un 1% més pels serveis d'assistència o tercers en general. La lectura d'aquestes dades aporta importants elements per a la reflexió: part del buit que no cobreixen les dones que no es decideixen a denunciar el cobreixen les persones del seu voltant i les entitats.
- Una de cada quatre denúncies acaba en una renúncia explícita al procés per part de la víctima, una de les ràtios més alta de l'Estat espanyol i que es manté més o menys estable des de 2007.
- Les denúncies derivaren en 4.129 moviments d'afers penals i 360 moviments civils. Respecte dels penals, tres quartes parts s'iniciaren directament en un dels dos jutjats de violència de gènere que existeixen a la ciutat.
- La xifra total d'ordres de protecció incoades és de 457. El 57% són acceptades i el 43%, denegades. En la meitat dels casos es tracta d'una relació existent i a l'altra meitat, d'una relació ja conlosa. Se'n deriven 1.050 mesures de protecció de natura penal i 92 de natura civil. Entre les primeres destaquen l'allunyament i la prohibició de comunicació (ambdues sumen, a parts iguals, el 84% de les mesures d'ordre penal).
- Amb motiu de violència de gènere es jutjaren un total de 336 persones (entre elles tres dones), un volum que suposa tot just un 11% de les 2.926 denúncies realitzades. El 62,5% de les persones jutjades són espanyoles. Per cada 100 persones jutjades, 71 reben una condemna i 29 són absoltes.

L'evolució dels darrers anys de les dades del Consell General del Poder Judicial no mostra una tendència clara: si, en general, les dades de 2008 es caracteritzaren per un augment generalitzat de les denúncies i de

la resta de dades de procedència judicial, les del 2009 es caracteritzen per tot el contrari. Aquestes són les principals dades de variació 2008-2009:

- denúncies: -4,5%
- moviments d'afers penals: -6,3%
- persones jutjades: -13,2%

Aquesta disminució sembla ser fruit de l'adaptació dels relativament nous jutjats de violència de gènere a la també relativament nova aparició del vell problema de la violència de gènere a la vida pública. De fet, les ordres de protecció s'han mantingut estables, alhora que les mesures de protecció fins i tot s'han incrementat en un 15%.

Les ràtios de dades judicials per 1.000 dones de 15 anys i més corresponents al partit judicial de Palma es diferencien de les del conjunt de les Illes Balears i de l'Estat espanyol. D'inici, al nostre partit judicial hi ha 11,8 denúncies per cada 1.000 dones de 15 anys i més, molt per damunt de les 9,6 de les Illes Balears o les 6,7 d'Espanya. De forma anàloga, es presenten ràtios força diferents a la resta de dades.

Quadre resum de dades sobre violència de gènere. Any 2009					
	Partit judicial Palma*		Illes Balears		Partit judicial Palma / Illes Balears
	Total	Var 09/08	Total	Var 09/08	
Delictes ingressats per violència de gènere	2.999	-4,88%	4.575	2,28%	65,55%
Lesions i maltractaments	2.205	-1,83%	3.561	10,80%	61,92%
% lesions i maltractaments	73,52%	3,22%	77,84%	8,33%	-
Delictes contra la llibertat	460	-37,33%	531	-40,93%	86,63%
% delictes contra la llibertat	15,34%	2,26%	11,61%	-42,25%	-
Dones mortes per violència de gènere	1	0,00%	2	0,00%	50,00%
Denúncies	2.926	-4,50%	4.453	-5,05%	65,71%
Atestats policials	2.097	-17,02%	3.307	-12,51%	63,41%
Renúncies al procés	764	-2,43%	957	-2,64%	79,83%
% renúncies al procés	26,11%	2,19%	21,50%	2,63%	-
Persones jutjades	336	-13,18%	984	0,00%	34,15%
% persones jutjades sobre denúncies	11,48%	-11,69%	22,10%	5,24%	-
% persones condemnades sobre jutjades	71,13%	-11,09%	74,09%	-17,68%	-
Moviments d'afers penals	4.129	-6,29%	6.308	-1,28%	65,46%
Taxa de resolució	0,98	4,26%	0,97	5,43%	-
Moviments d'afers civils	360	20,81%	567	34,04%	63,49%
Taxa de resolució	0,85	-4,49%	0,83	-7,78%	-
Ordres de protecció incoades	457	0,22%	1466	14,98%	31,17%
Ordres de protecció adoptades	259	8,37%	705	-11,88%	36,74%
Mesures judicials de protecció	1142	49,09%	3105	27,46%	36,78%
De natura penal	1050	65,35%	2699	34,68%	38,90%
De natura civil	92	-18,58%	406	-6,02%	22,66%

Font: elaborat per l'Observatori Municipal de la Igualtat a partir de dades del Consell General del Poder Judicial

* Municipis pertanyents al partit judicial de Palma: Algaida, Andratx, Banyalbufar, Bunyola, Calvià, Deià, Esporles, Estellencs, Fornalutx, Lluçmajor, Marratxí, Palma, Puigpunyent, Santa Eugènia, Santa Maria del Camí, Sóller i Valldemossa.

No cal perdre de vista la cara més dramàtica d'aquestes dades: les 55 dones mortes el 2009 i les 71 de 2010, tres d'elles a les Illes Balears (una a 2009 i dues a 2010).

A falta d'estudis recents locals, l'opinió de la societat es recull a dades d'abast estatal. Resumint-ho, la violència de gènere queda relegada a un 19è lloc quan es demana sobre els principals problemes del país. Però quan es demana directament sobre la necessitat de combatre la violència de gènere, la societat mostra un rebuig unànim: segons l'Eurobaròmetre el 95% de les persones consultades considera que la Unió

Europea hauria de participar a combatre-la i el 91% opina que és un fet inacceptable que sempre ha de ser castigat per la llei.²³

Fruit de la Llei orgànica 1/2004, de 28 de desembre, de mesures de protecció integral contra la violència de gènere, les administracions públiques han treballat força en l'atenció a víctimes i en diferents iniciatives encaminades a l'eradicació de la xacra social que és la violència de gènere.

Des de l'Àrea d'Educació, Igualtat, Drets Cívics i Esports s'han potenciat diferents serveis. Aquest és el resum de dades de 2010:

- El Servei d'Atenció Social Integral va atendre 327 casos, dels quals 162 foren nous. Aquests darrers són el 15% més que l'any anterior. Des de febrer de 2010 la Carta de compromisos del Servei compta amb la certificació AENOR. El grau de compliment ha estat del 100% dels casos atesos.
- El Projecte Mentories d'atenció psicosocial per a fills i filles de víctimes de violència de gènere va atendre 145 persones.
- El Servei Municipal d'Atenció a Persones Maltractadores dins l'Àmbit de la Relació de Parella (SMAPM) va atendre 54 persones.

Atès que els programes següents ja han finalitzat enguany les seves principals tasques, les dades següents corresponen a l'any 2010:

- El Projecte pilot de reeducació de persones agressores amb mesura de presó alternativa ha atès entre el 22 de desembre de 2009 i el 15 de juliol de 2010 un total de 24 persones.
- També s'han realitzat els següents tallers grupals i d'elaboració personal: Art Teràpia (6 dones participants), Tolerància Zero (39 dones) i Taller d'autodefensa personal (28 dones).
- Pacte Palma contra la Violència de Gènere. S'han realitzat 71 tallers preventius, en els quals han participat 4.121 persones. La web www.pactepalma.com ha rebut 11.830 visites per part de 7.516 visitants diferents. A la Cursa Popular contra la Violència de Gènere celebrada dia 21 de novembre han participat prop de 2.000 persones.

L'Informe també recull dades d'atenció a altres serveis municipals (SADIF i Policia Local), de l'IBD, el telèfon 016 i el pis pont Nuevo Futuro.

²³ L'Eurobaròmetre mesura la violència domèstica contra les dones, de la qual una major part és violència de gènere.

Annex

Nombre de casos treballats pel SASIVVG		
	2009	2010
Casos arrossegats d'anys anterior	174	165
Casos oberts a l'any	191	162
Total	365	327

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Menors a càrrec de les persones ateses pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
Tenen menors a càrrec	70,7%	73,2%	70,9%	59,2%	71,0%
Tenen persones majors d'edat a càrrec	0,0%	0,0%	1,4%	1,0%	0,6%
Tenen a càrrec menors i altres persones	0,0%	3,7%	2,1%	1,0%	0,6%
No tenen persones a càrrec	29,3%	23,2%	25,5%	38,7%	27,8%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctima de Violència de Gènere

Allotjaments alternatius de les persones ateses pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
SADIF	64,0%	32,1%	29,0%	9,6%	21,2%
Altres centre d'acollida	0,0%	10,7%	6,5%	0,0%	3,0%
Pis tutelat	4,0%	3,6%	3,2%	0,0%	0,0%
Familiars / amics	28,0%	46,4%	35,5%	63,5%	54,5%
Nou habitatge	4,0%	7,1%	25,8%	17,3%	21,2%
Altres	0,0%	0,0%	0,0%	9,6%	0,0%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Persones ateses per sector de població pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
Ciutat Antiga	8,6%	4,9%	8,5%	2,6%	4,9%
Est	13,8%	12,2%	10,6%	11,5%	6,2%
Estacions	17,2%	6,1%	9,2%	8,9%	9,9%
Llevant Nord	15,5%	22,0%	14,2%	9,9%	16,0%
Llevant Sud	10,3%	12,2%	9,2%	16,8%	13,6%
Litoral	5,2%	12,2%	9,9%	13,1%	9,3%
Mestral	8,6%	15,9%	17,7%	11,0%	11,1%
Nord	5,2%	6,1%	6,4%	8,9%	10,5%
Ponent	5,2%	2,4%	7,8%	10,5%	10,5%
Desconeixement del sector	6,9%	3,7%	4,3%	5,8%	6,8%
Altres municipis	3,5%	2,4%	2,1%	1,0%	1,2%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Tipus d'addiccions de les persones agressores de les persones ateses pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
Consum habitual d'alcohol	80,0%	81,6%	79,2%	65,1%	74,3%
Consum habitual de cocaïna	47,5%	40,8%	33,8%	30,1%	25,7%
Consum habitual de cànnabis	35,0%	18,4%	26,0%	20,5%	17,1%
Consum habitual d'heroïna	5,0%	4,1%	3,9%	3,6%	2,9%
Consum habitual de drogues de disseny	0,0%	2,0%	3,9%	0,0%	0,0%
Consum d'altres substàncies	5,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%
Ludopatia	17,5%	10,2%	5,2%	3,6%	10,0%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Mesures penals de les persones ateses pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
Denúncies	89,7%	90,2%	74,5%	77,0%	78,4%
Ordres de protecció o allunyament sol·licitades	89,7%	81,7%	57,4%	58,1%	54,9%
Ordres de protecció o allunyament concedides	81,0%	59,8%	48,2%	36,1%	50,0%
Sentències condemnatòries a mantenir l'allunyament per judici ràpid	24,1%	18,3%	12,8%	16,2%	8,6%
Sentències condemnatòries a mantenir l'allunyament per judici ordinari		9,8%	7,8%	1,6%	5,6%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctima de Violència de Gènere

Mesures a les Ordres de Protecció de les persones ateses pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
Prohibició d'aproximació i comunicació	100,0%	100,0%	94,1%	100,0%	100,0%
Prohibició de port i tinença de armes	-	2,0%	1,5%	1,4%	0,0%
Presó provisional	-	6,1%	8,8%	5,8%	1,2%
Prohibició d'aproximació i no-comunicació extensiva a altres	12,8%	6,1%	4,4%	1,4%	3,7%
Ús i gaudi de l'habitatge	27,7%	32,7%	29,4%	26,1%	27,2%
Guarda i custòdia de fills a favor de la mare	25,5%	38,8%	32,4%	26,1%	38,3%
Règim de visites a favor del pare	17,0%	14,7%	19,1%	21,7%	28,4%
Règim de visites a favor del pare a través del punt de trobada	6,4%	2,4%	5,9%	7,2%	9,9%
Pensió d'aliments a favor dels fills	23,4%	34,7%	29,4%	27,5%	30,9%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Derivants de les persones ateses pel SASIVVG					
	2006	2007	2008	2009	2010
Regidoria de Benestar Social-CMSS	27,59%	43,90%	29,79%	19,90%	23,26%
Serveis IBD	18,97%	20,73%	19,86%	21,47%	7,75%
Centres d'acollida víctimes	12,07%	9,76%	1,42%	3,66%	0,00%
Cos i Forces de Seguretat	12,07%	3,66%	7,80%	15,71%	14,73%
Oficina AVD	8,62%	4,88%	6,38%	4,19%	7,75%
Iniciativa pròpia	8,62%	8,54%	7,80%	4,71%	3,10%
Familiars / Amics	3,45%	2,44%	4,96%	5,24%	6,98%
Serveis sanitaris	1,72%	2,44%	6,38%	2,09%	3,88%
Empreses de Benestar Social	1,72%	0,00%	1,42%	1,05%	3,88%
Àmbit educatiu	0,00%	0,00%	2,84%	1,05%	0,00%
Jutjats	0,00%	0,00%	4,26%	9,95%	0,00%
Conselleria de Treball	0,00%	0,00%	0,71%	1,05%	0,00%
Col·legi d'advocats/des	0,00%	0,00%	0,00%	3,14%	0,00%
SS.SS. d'altres municipis	3,45%	2,44%	3,55%	2,09%	0,00%
Altres	1,72%	1,22%	2,13%	3,66%	13,18%
NS/NC	0,00%	0,00%	0,71%	1,05%	15,50%
Total	100%	100%	100%	100%	100%

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctima de Violència de Gènere

Evolució dels acompanyaments realitzats pel SASIVVG a persones usuàries			
	2008	2009	2010
Total d'acompanyaments	201	359	288
Total de persones acompanyades	-	116	122

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctimes de Violència de Gènere

Evolució dels acompanyaments realitzats pel SASIVVG a persones usuàries per serveis sol·licitants de l'acompanyament		
	2009	2010
Iniciativa servei	86,89%	41,32%
Persona usuària	4,56%	47,22%
Serveis externs	8,55%	11,46%
Centre d'Informació IBD	1,14%	0,69%
CMSS	1,71%	3,82%
SADIF	1,14%	2,78%
Servei 24 hores	2,85%	1,74%
Policia Local	0,00%	0,00%
Jutjats	0,57%	0,35%
OAVD	0,57%	0,69%
Servei atenció psicològica IBD	0,57%	0,00%
Pis Petit	0,00%	1,04%
Equip Mediadors	0,00%	0,35%
Total acompanyament	351	288

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctima de Violència de Gènere

Evolució dels acompanyaments realitzats pel SASIVVG a persones usuàries per lloc d'acompanyament		
	2009	2010
Total de persones acompanyament	116	122
Advocat/da	4,27%	5,21%
Vivenda persona usuària	1,14%	0,00%
Centre de salut	1,71%	1,39%
CMSS	1,71%	2,08%
Jutjats	41,31%	36,11%
OAVD	4,56%	10,42%
OFIM	0,57%	2,43%
Palma Habitada	0,28%	2,78%
IBAVI	1,14%	0,00%
INSS	0,85%	0,00%
Policia Local	2,28%	4,17%
Policia Nacional	2,56%	0,35%
SADIF	2,56%	0,69%
SOIB	8,83%	13,54%
SOJ	16,81%	12,50%
Ateneu Alcari	0,57%	0,00%
Bancs i caixes d'estalvis	0,57%	0,35%
Creu Roja	0,28%	0,00%
Equip de mediadors	0,28%	0,00%
Altres	7,69%	7,99%
Total acompanyament	351	288

Font: elaborat pel Servei d'Atenció Social Integral a Víctima de Violència de Gènere

Bibliografia

Carandell Jäger, E. 2009. *Recomendaciones para la actuación sanitaria ante la violencia de género en la Comunidad Autónoma de las Illes Balears*. Palma: Servei de Salut de les Illes Balears. Atenció Primària de Mallorca. Govern de les Illes Balears.

Institut Balear de la Dona. Conselleria d'Afers Socials, Promoció i Immigració, 2010. *Protocol interinstitucional de detecció, prevenció i atenció de la violència masclista i en casos d'atacs sexuals de les Illes Balears*. Palma: autor.

Comisión Contra la Violencia de Género del Consejo Interterritorial del Sistema Nacional de Salud, 2007. *Protocolo común para la actuación sanitaria ante la violencia de género*. Madrid: Ministerio de Sanidad y Consumo.